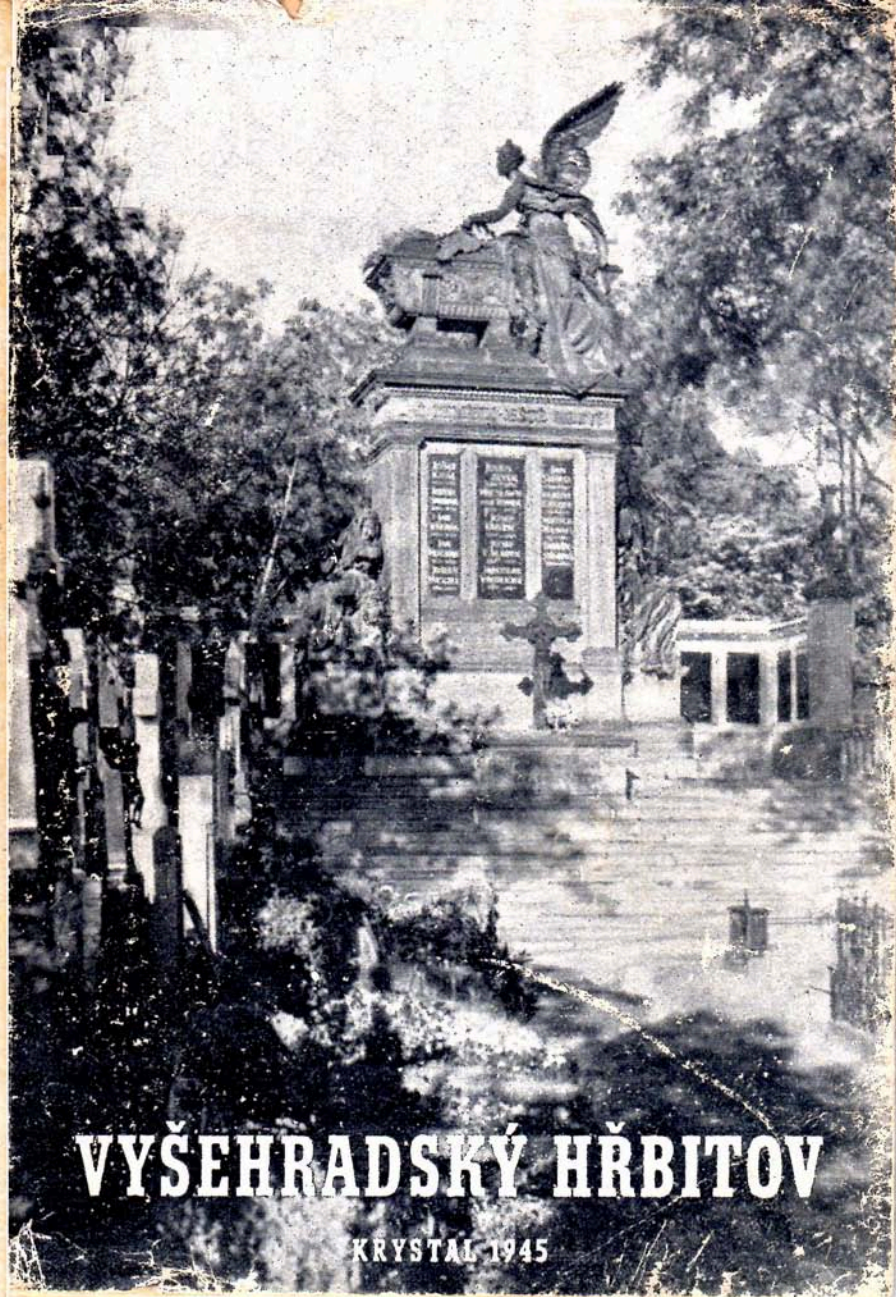
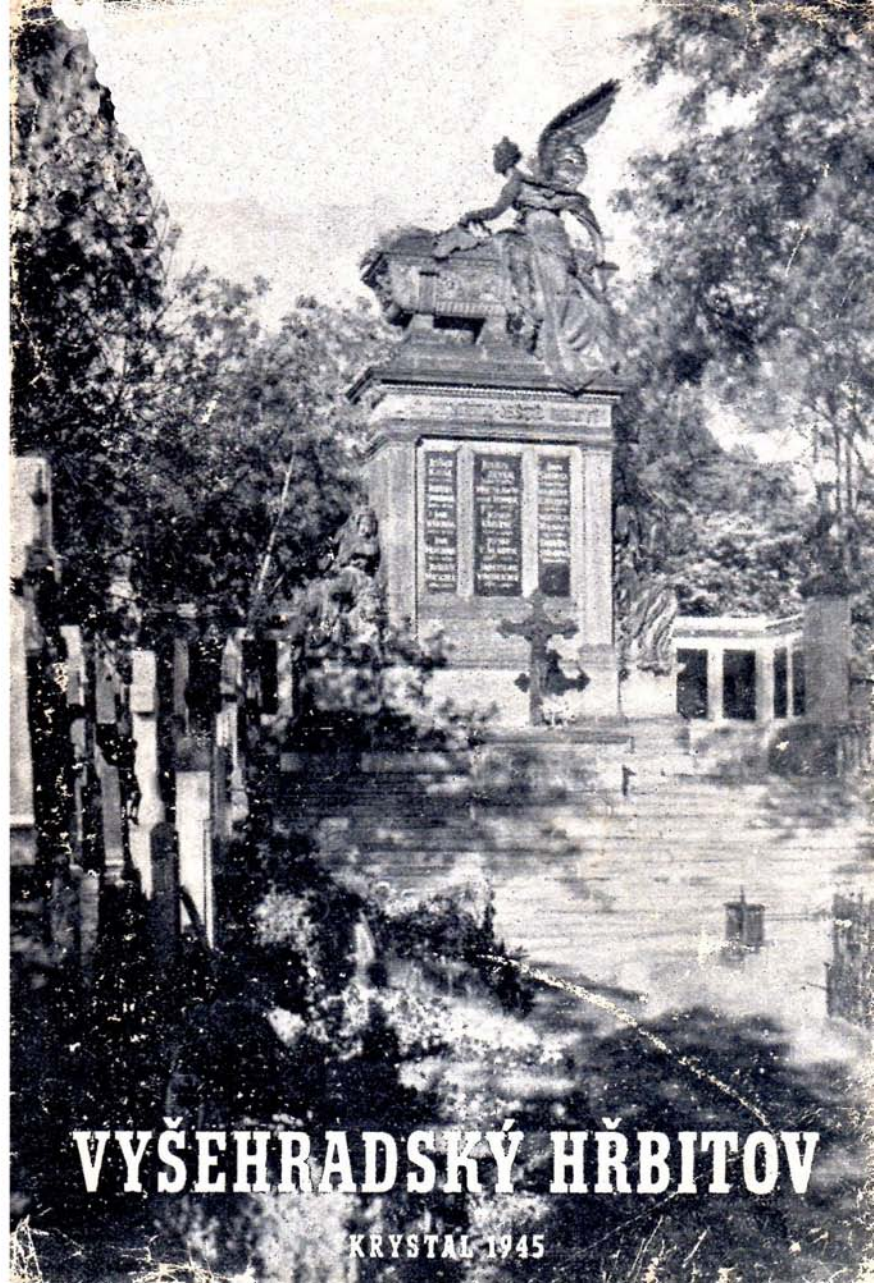

Cena 10 K

VYŠEHRADSKÝ HŘBITOV

KRYSTAL 1945

VYŠEHRADSKÝ HŘBITOV

KRYSTAL 1945

BEDŘICH SMETANA (hrob č. 57)

ALOIS JOSEF FOJTŮ

vyšehradský

hřbitov

STRUČNÝ PRŮVODCE

KRYSTAL 1945 OLMOUC

ÚVOD

„Ač zemřeli, ještě mluví.“

Nápis na Slavíně.

Pohádkovou krásu srdce Čech, stověžaté matičky Prahy, tvoří především majestátní Hradčany s vysoko k nebi tyčícími věžemi katedrály svatovítské. To je levý břeh vltavský. Nežli se však šumivá tepna Prahy rozjásá na jezích pod Hradčanami, zní její velebně klidný tok pod skalou vyšehradskou smuteční písní velikým synům našeho národa, kteří leží nad vyšehradskou skalou jako semena, zaseta do posvátného lánu.

Jako bez Hradčan by nebylo uchvacující krásy Prahy, nebyl by ani obraz její krásy úplný bez Vyšehradu.

Veliká je tvá sláva, Vyšehrade! S tebou jsou spjata dějiny našeho národa, jak jeho počátky politické, tak i počátky jeho křesťanství a vzdělanosti vůbec. Honosíš se stopami téměř všech našich národních světců!

Sláva a krása Vyšehradu byla po dlouhá staletí spjata s dějinami jeho hradu, s lesem věží a věžiček chrámů a kaplí, cimbuří a bran. Tato kamenná sláva byla však pochována ve smutný listopadový den L. P. 1420 v bouřích husitských a dokonána za dynastie habsburské, která jej proměnila v pevnost vojenskou.

Za vyšehradského probošta Václava Štulce (hrob č. 96⁴) a později za Mikuláše Karlacha (hrob č. 96⁶), probošta téže kapituly, dočkal se Vyšehrad svého vzkříšení. Probošt V. Štulec se zasloužil o Vyšehrad znamenitě tím, že dal na severní straně od hřbitova postaviti budovu probošpství, domy pro kanovníky a nákladem 40.000 zlatých přestavět kapitulní chrám sv. Petra a Pavla. Za jeho doby sídlili ve vyšehradské kapitule mužové o národ neobyčejně zasloužili: Vinařický, Ehrenberger, Kulda, Lenz, Karlach... Ti proslavili Vyšehrad a učinili z vyšehradské kapituly to, čím ji ve středověku nazval kronikář: „Sídlem věd a moudrostí, zbožnosti a spravedlnosti křesťanské, školou biskupů...“¹

Tím, že dal V. Štulec základ k vybudování Vyšehradu tak, jak dnes vypadá a čím dnes je, stal se Vyšehrad vedle Hradčan druhou posvátnou a každému českému srdci dra-

¹ Boh. Stašek, Vyšehrad (Praha 1937), str. 45.

hou horou českého národa. Tvoří velebný protějšek Hradčan po pravé straně Vltavy.

Vyšehradský hřbitov možno plným právem nazvatí hřbitovem národním. Tento malý kousek lánu chová ve svém lůně veliké množství našemu národu nejdražších srdcí, těch velikánů, kteří svému národu dali všechno své umění, všechno své snažení, celou svou lásku a vedli jej tak ke kulturním výšinám. Burcovali jej z vlašnosti, zastávali se neohroženě jeho práv v jeho ponížení, vedli jej, radili mu, učili jej, posilovali a živili v něm v těžkých dobách nadějí v lepší budoucnost, vynakládali všechny síly a umění, aby jej přivedli na úroveň kultury jiných národů, ba aby stál mezi prvými z nich. Stali se tak kulturními vůdci národa. Krátce, ale výstižně je tento jejich význam vyjádřen nápisem na Slavině: „Ač zemřeli, ještě mluví.“ Ano, mají k nám mluvit, mají v nás žít nadále svým dílem, svým příkladem.

Teprve dnes jasně poznáváme, čím byl pro každého Čecha v dobách našeho největšího ponížení vyšehradský hřbitov... V největší bolesti, kterou nebylo možno stále zdržovat, v bolesti nad bičovaným národem, nad ničením všeho, co je nám nejvzácnějšího, mohli jsme se chodit potěšit k našim velikým vlastencům, pochovaným sice nad vyšehradskou skalou, ale hovořícím k nám živými slovy. Tam nám nikdo nemohl zakázat chodit, k rozmluvě s těmito mrtvými národními vůdci nám nikdo uší nezacpal, a tak mnohdy pouze oni to byli, kdož mohli svobodně mluvit k ujařmenému českému lidu a k zemi, dunící tvrdou řečí a rachotem děl. - Za rozmluvy s našimi národními buditeli zvedala se pokleslá naděje, srdce se naplňovala obnovenou láskou k vlasti a ke všem těm, kdož za tuto vlast bojují, trpí a umírají.

„Ó, věřte, lepší vzejde čas pro českoslávské bratry - až zahřmí zas, vše v jeden hlas od Šumavy až v Tatry ...“

Tak nás ujišťoval v „Jitřních písních“ Svatopluk Čech. - Jakou útěchu nám vléval Bedřich Smetana, jenž svou Libuši dává věštít, že náš národ neskoná, že všechny zloby pekla překoná:

„Však necht se stane cokoliv,
to cítím v nejhlubší mých řader hloubi:
**Můj drahý národ český neskoná,
on pekla hrůzy slavně překoná!“**

(„Libuše“, jednání III., obraz V.)

„Ach, hledme pilně ke korábu svému,
jsme jeho planky, hřeb jsme svěrný v něm,
a věrně, toužně přilneme-li k němu,
zas šťastna záhy bude česká zem.“

To byl hlas Jana Nerudy.

Povzbudivě a zároveň prorocky nám musela znít slova našeho velikého národního vůdce Frant. Lad. Riegra, vepsaná na jeho náhrobek: „Národu mému pak přeji z té duše, aby sebe sama nikdy neopouštěl v malomyslnosti!“

„Pokud a kde Bůh žití povelí,
buď věren Bohu, vlasti, přáteli!“ -

vybízí nás náš geniální Jan Ev. Purkyně.

Horoucí lásce k české zemi nás učil Karel Hynek Mácha v „Máji“:

„Kudy plynete u dlouhém, dálném běhu,
i tam, kde svého naleznete břehu,
tam na své pouti pozdravujte zemi.
Ach, zemi krásnou, zemi milovanou,
kolébku mou i hrob můj, matku mou,
vlast jedinou i v dědictví mi danou,
šírou tu zemi, zemi jedinou!“

Odpočíváš už konečně, Karle Hynku Mácho, ve své milované zemi, uprostřed mnoha jiných vlastenců. Pochopili Čechové, že by se ti těžko spalo v zemi, kterou cizácký národ okupoval jako zemi svou. Přenesli tě proto věrní Čechové z Litoměřic, kde jsi zemřel, do milované země, kde jsi se narodil, a pochovali tě (7. května 1939) do jejího lůna, abys v ní mohl po boku tolika stejně vlastenecky kdysi bijících srdcí očekávat jejího slavného vzkříšení.

Jaké asi rozmluvy se v těchto šesti dlouhých letech musely mezi vámi rozpřádat! Jistě byly podobné oněm, jež nám líčí ve své „Vyšehradské baladě“ Gustav Dörfel. Dnes ji už můžeme svobodně tlumočit:

„Vyšehradský hřbitov - malý kousek lánu,
a přec v sobě chová tolik velikánů!
Vyšehradský hřbitov - kousek lánu sice,
ale stačí plně k velké republice.
K republice duchů pod tou chladnou zemí;
ach, snad jenom proto jsou tak němi, němi.
Jen když nová rakev dolů k nim se sklání,

probudí se ze sna čeští velikáni.
Aby pozeptali nového se druha,
zda už nad vlastí se klene štěstí duha.
A pak zase znova v starém srdce hoří
do tichého spánku věčnosti se noří - - -
Vyšehradský hřbitov pln je davu lidu,
a ta svatá půda chví se ve svém klidu.
To se ti tam dole probouzejí ze sna. - - -
,Bratří, už zas jeden v naší říši se těsná!
Tentokráte je to kdosi v kněžské říze...
Jméno tvé?' - „Jsem Václav Beneš ze Třebíže.“
Pohnutí a úžas: „Už i ty...? Tak mladý!“
Zavzdychl to Eugen - a zas ticho všady.
Jenom těžké hroudy, ach, a těžší žaly
na kovovou rakev ještě dopadaly.
,Ó, náš drahý národ, povídej, jak je mu?‘
Chvilí bylo ticho, ticho jako v hrobě;
a pak začal Beneš takto volnit sobě:
,„Ach, můj Vítězslave, špatné zprávy nesu:
národ dosud úpí pod jhem litých běsů!
Ještě nemá volnost po tolika bojích,
ještě musí hájit jazyk otců svých!
Ještě musí k seči nadšením být veden -
já byl, perem aspoň, z jeho vůdců jeden.
Bůh mi poskyt daru hroužiti se cele
v život naší Vlasti, matky osiřelé.

Poznal rok i bědný šestnáct set let dvacet,
naučil se od něj zraků neodvracet.
Ale znát se směle k bělohorské pláni,
jako k popravišti českých snů a přání.
Ach, to matky Vlasti byl jen stesk a povel,
abych do povídek vložil vše a novel.
A já uposlechl, a ten národ český
v četbě silil k boji jejimi se stesky.
Ó, já chtěl mu ještě tolik pověděti,
však tu kynul Pán Bůh --- S Bohem, drahé děti!“
Pohnutí, jak v němém kdos by tonul pláči,
a pak zase ticho bylo mezi spáči.
,„Budem snítí dále,“ řekl ještě jiný,
až zas přijde někdo z drahé domoviny.
Do té doby budiž lehký nám tu kámen“ -
a kněz dodal k tomu: „Amen, amen, amen!“
A posvátné ticho vládně opět všude...
než zas přijde jiný - - - Ach, kdo to as bude?

Jak radostné budou vaše rozmluvy po osvobození naší drahé vlasti!

Dočkali jste se konečně i vy, milovníci a bojovníci za všeslovanskou vzájemnost, Riegre, Braunere, Hanko, Mašku, Jelínku, splnění svých snah. Naši velcí slovanští bratři k nám přišli jako naši osvoboditelé.

Těmto našim velikým mrtvým náleží tedy vděk našeho národa. S posvátnou úctou prochází každý Čech našim národním hřbitovem, nechte pouze na náhrobčích jména našich velikánů, nýbrž naslouchá také jejich hlasu, který k nám mluví z jejich děl a z jejich života, vidí jejich zářný příklad, který nám zanechali, a následuje jej.

Také tento průvodce vyrostl z lásky k našim velikým mrtvým. Je určen všem, ale zvláště mladým, naději našeho národa. Platí tu slova Grégrova: „Z hrobu velkých vlastenců vykvétá život příštích pokolení, neboť příklad jejich je zúrodnující rosou pro mládež národa.“ Ti necht procházejí s posvátnou úctou nejpamátnejším našim hřbitovem, našim národním žalovem, žízňivě ať poznávají a učí se od našich „nesmrtelných“, jejichž srdce pro náš národ vroucně bila, statečně bojovala a hrdinsky mřela.

Vloni jsme stanuli děle u hrobu geniálního tvůrce novodobé české hudby, Bedřicha Smetany, neboť byl jubilejní rok Smetanův. Letos se zastavíme zvláště dlouho u hrobu velikého českého básníka Josefa Václava Sládka (hrob číslo 56⁹), neboť rok 1945, rok našeho národního osvobození, je též rokem Sládkovým. (Narozen 25. října 1845, zemřel 28. června 1912 ve Zbiroze.)

Nezapomeneme však ani na druhé letošní významné výročí, totiž na výročí Boženy Němcové, tvůrkyně nejslavnější české knihy, nesmrtelné „Babičky“. Dne 4. února t. r. uplynulo jedno a čtvrt století od jejího narození. (Hrob číslo 84.)

*

Poněvadž tento průvodce má býti jen stručný, bylo nutno se při práci o jednotlivých mužích a ženách vesměs omeziti na stručnou charakteristiku jejich působení a díla.

Očíslování hrobů je provedeno tak, aby bylo možno účelně projít celým hřbitovem. Je proto v zájmu každého, aby zachovával při procházce hřbitovem naznačený číselný pořad, nechce-li některé hroby minout. Pro ty, kteří chtějí najít jen určité jednotlivé hroby, je připojen i seznam abecední.

Označením význačnějších hrobů nechci ovšem omezovati skutečnou velikost jiných zde pochovaných, třebaš o jejich

velikosti není tolik známo, jejichž velikost nezáležela ve šlechtictví litery, nýbrž ve šlechtictví ducha, zvláště v životě mravním. Týká se to tolika českých otců a matek a mnohých jiných zdejších zapadlých hrobů, jež nejsou označeny na plánu čísly.

Děkuji všem, kdož mi při práci pomohli, zvláště p. architektu Stanislavu Kašíčkovi, jenž upravil i přiložený plánek.

Autor.

„Vyšehradský hřbitov - malý kousek lánu,
a přec v sobě chová tolik velikánů!“

Gustav Dörfel, Vyšehradská balada.

SEZNAM HROBŮ

PODLE ČÍSELNÉHO OZNAČENÍ

1 HANKA VÁCLAV (1791-1861)

český slavjanofil, **jazykozpytec**, **básník**, kulturně historický spisovatel, skladatel a sběratel písní a překladatel. Spolutvůrce staročeských rukopisů (RK a RZ) a autor slovanských mluvnic. Skladatel písně „Moravo, Moravo“.

2 MAŘÁK JULIUS EDV. (1835-1899)

český **malíř** krajin. Autor cyklických obrazů „Čtyři období roční“ a „Čtyři denní doby“, slavných cyklů „Lesní samota“ a „Lesní charaktery Rakouska“, mnohých olejových obrazů, maleb hradů v budově Zem. musea v Praze a j.

3 KOPAL PETR (1834-1917)

kněz, **novinář** (pseud. „Petr Kopřiva“), **romanopisec** a český katol. **besídkář**. Založil časopisy „Kříž“ a „Maria“ a jiné katolické listy. Vydal mnoho brožurek křesťansko-sociálního obsahu.

4 BRAUNER FRANTIŠEK AUGUSTIN, JUDr. (1810-1880)

význačný český **právník**, zemský advokát v Praze, **politik**, zemský poslanec, iniciátor a podporovatel české obce spisovatelské. Znalec stavu rolnického, o nějž se zasloužil svými spisy. Pracoval o právnícké terminologii a byl nadšeným pracovníkem slovanské vzájemnosti.

BRAUNEROVÁ ZDEŇKA (1862-1934)

(dcera dra Frant. Braunera), česká **akad. malířka** (žákyně Chittusiho). Vytvořila krajinná interpretační díla staré Prahy v oleji, akvarelech a zvláště v leptech, věnovala se grafické výzdobě knih a dřevorytům. Ilustrovala Mrštíkova „Pohádku máje“, edici M. Martena „Edvard Munch“ a mnoho jiných.

5 MÜLLER JOSEF (1817-1885)

řídící učitel, varhaník u sv. Mikuláše v Praze a **hudební skladatel** (kostelních a školních písní). Od něho

pochází „Kancionál a Hlas varhan“, přede hry pro varhany a mešní skladby.

5^a **SKÁCELÍK FRANTIŠEK (1873-1944)**

lékař a spisovatel. Psal lyrické básně („Trosky“), novelistické prózy („Sebevraždy milenců“, „Povídky o dětech“ a „Povídky o umělcích“) a napsal **román** stavovské problematiky „Venkovský lékař“. Byl též literárně činný jako zpravodaj o písemnictví, divadle a umění výtvarném.

6 **ŠPAČEK VÁCLAV (1856-1939)**

pedagogický spisovatel, povídkář a žurnalista (pseudonymy: „Frant. Libor“, „Vavřínek Soused“, „Václav Podhradský“, „Roman Antes“). Byl redaktorem časopisu „Rajská zahrádka“ a mnoha knižnic a kalendářů. Napsal na několik set povídek a románů.

7 **ŠULC PAVEL J. (1828-1892)**

novinář a překladatel (zprvu středoškolský profesor).

8 **KOTAL ČENĚK, Dr (1841-1883)**

přírodopisec, spisovatel a překladatel, redaktor „Vesmíru“ a přispěvatel různých časopisů. Přel. Brehmův „Život zvířat“.

9 **FIBICH ZDENĚK (1850-1900)**

z trojice našich největších hudebních skladatelů (Smetana - Dvořák - Fibich). **Skladatel zpěvoher** „Blaník“, „Nevěsta messinská“, „Bouře“, „Hedy“, „Sárka“, **melodramat** (k Vrchlického trilogii „Hippodamie“), **ouvertur, symfonických básní, skladeb sborových, klavírních, písňových a jiných.**

10 **SUCHARDA STANISLAV (1866-1916)**

český **sochař a řezbář**, profesor na uměl.-průmyslové škole a na medailérské škole; autor pomníku Palackého v Praze, podobizen a medailí.

11 **KADERÁVEK EUGEN, Dr (1840-1922)**

kněz (premonstrát), **theologický spisovatel**; byl prof. křesť. filosofie na Karlově universitě. Je reprezentantem filosof. hnutí katolického. Napsal řadu učebnic a obsažných spisů vědeckých. 1920 vydal své životní dílo „Soustava filosofie křesťanské čili aristotelicko-thomistické“.

12 **ŠOHAJ FRANTIŠEK (1816-1878)**

klasický filolog, básník a překladatel (antických tragedií).

13 **MAREK ANTONÍN (1785-1877)**

kněz („libušinský jemnostpán“), **filosof, básník a překladatel, národní buditel.** Patří k Jungmannově básnické škole. Napsal **ódy**, přeložil Schillerovy balady, Shakespearovy „Omylové“. Byl činný též jako **jazykozpytec a vědátor** („Logika nebo Umnice“, „Metafyzika“ a jiné).

14 **ZELENÝ VÁCLAV (1825-1875)**

novinář, organisátor (školství a j.), **literární historik** (životopisec Havlíčkův a Jungmannův), **vydavatel** staročeských památek i novodobé epistolografie, **překladatel.** Byl činný též jako **politik.**

15 **ŽÁK EMANUEL (1863-1943)**

kněz, **homiletista** a mnohostranný **publicista.** Vydal osmidílný cyklus „Reči“, **spisy apologetické a propagační, životy svatých** a jiné spisy náboženské.

16 **MENCL JOSEF (1823-1903)**

kněz, **spisovatel.**

17 **PATOČKA FRANTIŠEK (1836-1906)**

klasický filolog a spisovatel. Vydal několik školních příruček z jazyka latinského s novou vyučovací metodou, napsal různá pojednání pedagogická, estetická a jednotlivé epické básně.

18 **ZALEŠÁK FRANTIŠEK (1890-1941)**

sochař.

19 **JIREČEK JOSEF (1825-1888)**

literární historik a politik. Vydal „Hymnologia bohemica, dějiny církve. básnictví českého až do XVIII. stol.“, **díla a studie literárně-historické, edice staročeských a středočeských textů a jiné.**

20 **STRAKATÝ KAREL (1804-1868)**

operní pěvec, člen Králov. zemského divadla v Praze. 21. prosince 1834 zpíval v Tylově „Fidlovačce“ (s hudebou Škroupovou) **po prvé pozdější národní hymnu „Kde domov můj“.**

- 21 **BENONIOVÁ HANA** (roz. Dumková) (1868-1922)
dramatická umělkyně, členka Národ. divadla v Praze (do r. 1910), později u Měst. divadla na Král. Vinohradech. Herečka všestranných schopností a výborných kvalit.
- 22 **TURNOVSKÝ JOSEF LADISLAV** (1837-1901)
spisovatel a žurnalista (zprvu herec), dědic a pokračovatel Tylův. Dobył si velikých zásluh o zřízení Ústřední matice školské a Národních jednot (Severočeské a Pošumavské). Byl činný jako **novelista**, napsal **veselohru**, obsáhlý **životopis** J. K. Tyla, Fr. Jar. Ruběše a **řadou drobných prací přispěl k dějinám českého divadelnictví**. Byl horlivým vlastencem.
- 23 **KOVÁŘ EMANUEL** (1861-1898)
jazykozpytec (orientalista), **národopisec a překladatel**. Získal si veliké zásluhy jako gener. tajemník výkon. výboru Národopisné výstavy v Praze (1891-1895). Z jazykozpytných prací vyniká „O původu lidské mluvy“.
- 24 **MYSLIVEC VÁCLAV** (1875-1934)
novinář a politik (poslanec). Plamenný řečník.
- 25 **MÁCHA KAREL HYNEK** (1810-1836)
básník a spisovatel; autor mistrné, nejpamátnější a nejkrásnější české **básnické skladby** „Máj“; **spisy prosaické**: „Krkonošská pouť“, „Obrazy života mého“, „Křivoklát“, a „Cikáni“.
- 26 **HOŘEJŠÍ JINDŘICH** (1889-1941)
básník (žák Neumannův a Tomanův) a **mistrný překladatel** z francouzštiny. Autor **lyrických knih**: „Hudba na náměstí“, „Korálový náhrdelník“, „Den a noc“ a „Básně“.
- 27 **URBAN FRANTIŠEK** (1868-1919)
akad. malíř (žák Ženíškův), autor obrazů: „Madona jdoucí pro vodu“, „Osud“, „Svatá Rodina“, „Poslední oběť“, „Velikonoce“, „Vánek a vítr“, triptychu „Zlato“; podal návrh a provedl 4 kartony pro okna chrámu sv. Ludmily na Král. Vinohradech a pro jiné chrámy; provedl malířskou výzdobu chrámu sv. Petra a Pavla zde na Vyšehradě, výzdobu stropu ve Vinohradském divadle, oponu pro divadlo ve Smetanově

domě v Litomyšli, vymaloval kapli sv. Jana ve velechrámu sv. Víta. Jeho náboženské obrazy dýší pravou zbožností.

- 28 **HUBÁČEK JOSEF, Dr** (1850-1900)
naš přední publicista, též básník a spisovatel, spoluzakladatel „Národní politiky“. Jako žurnalista hájil směr strany národní.
- 29 **SRB-DEBRNOV JOSEF** (1836-1904)
hudební spisovatel. Psal **texty ke sborovým skladbám** našich vynikajících hudebních skladatelů (Smetany a j.). Napsal **několik spisů z dějin hudby** v Čechách, napsal a vydal **školy pro rozličné hudební nástroje**.
- 30 **CHITTUSI ANTONÍN** (1847-1891)
naš přední malíř historických děl, krajin a podobizen. Je první z českých malířů, který se přiklonil k moderním francouzským mistrům, vyjadřujícím náladu, světlo a vzduch. Z jeho děl: „Žižka před Rabím“, „Cesta do kláštera“, „Jízda na trh v Uhrách“ atd.
- 31 **DVORSKÝ FRANTIŠEK IVAN** (1839-1907)
dějepisec, spisovatel a publicista; archivář zemský (nástupce Gindelyho). Redigoval „Sněmy české“ a vydávání „Listů Karla ze Žerotína“. Z jeho historických děl vyniká monografie „Staré písemné památky žen a dcer českých“.
- 32 **ČAPEK KAREL, PhDr** (1890-1938)
spisovatel, dramatik a novinář. Se svým bratrem Josefem zúčastnil se propagandy novoklasicismu v literatuře, kubistického výtvarnictví a vůbec šíření nových proudů francouzského umění u nás. Se svým bratrem vydal „Francouzskou poesii nové doby“, „Krkonošovu zahradu“ (feuilletony), „Adama Stvořitele“ (utopistické drama) a jiné. Sám napsal jednak **povídky** („Boží muka“, „Trapné povídky“, „Povídky z jedné kapsy“ a jiné), **dramata** (Loupežník“, „R. U. R.“, „Ze života hmyzu“, „Věc Makropulos“, „Bílá nemoc“), **romány** („Krkatit“, trilogii „Hordubal“, „Povětroň“ a „Obyčejný život“, „Továrna na Absolutno“ (románový feuilleton) a známé „Hovory s T. G. Masarykem“.

33 **QUIS LADISLAV, JUDr** (1846-1913)
básník (školy národní), **spisovatel, žurnalista a překladatel**; přítel Nerudův. **Básnická díla**: „Hloupý Honza“, „Ballady“; humoristická **povídka** „Třešně“; skládal **písničky, epigramy**, napsal „Knihu vzpomínek“, vydal práce **monografické** (zvláště vzpomínky na Nerudu). Je překladatel děl Schillerových, Kolcových, Ggozziho, Deroulédových. Uspořádal a vydal spisy Havlíčkovy.

34 **FRIDOVÁ MARIE** (roz. Kolářová) (1823-1913)
matka básníka Jaroslava Vrchlického.

35 **ALEŠ MIKULÁŠ** (1852-1913)
naš nejznámější **malíř**; autor **historických obrazů** „Jiří z Poděbrad“ a „Zajetí krále Václava IV.“. Vynikajícím jeho dílem je **lunetový cyklus „Vlast“** (ve foyeru Národ. divadla v Praze (pro nějž podal i návrhy ke skizzám, jež malířsky provedl Fr. Zeníšek). Další práce jeho jsou „Smysly“ a „Pochod Rakoczyho“. Vyznamenal se však zvláště soubornými **pracemi ilustracími** k Čelakovského „Ohlasům písní ruských“, „Životem starých Slovanů“, „Živly“ a známým „Špalíčkem jednoho sta národních písní“. Velkolepé dílo vykonal svými **návrhy pro sgraffita**, provedená na četných (40) domech pražských a plzeňských, jakož i **originálními, národními malbami** v chrámě vodňanském a j.

36 **DRAHOŇOVSKÝ JOSEF** (1877-1938)
sochař a rytec; pracoval 8 let na **sochařské výzdobě velechrámu sv. Víta v Praze** a provedl celou řadu **portrétů velkých skulptur** (socha Ant. Marka na zdejším hřbitově, čís. 13). Kamenoryjeckou techniku přenesl i na sklo. Na uměl.-průmyslové škole v Praze vychoval novou generaci sochařů. Hlavní práce: Památník „Růže Tetínské“ (ve Svatém Janě pod Skalou), fontána „Rybář s delfínem“, „Pamětník národ. osvobození“ pro Turnov, „Píseň našich hor“, mramory „Vinobraní“, „Spánek“ a j. Jeho vrcholná práce je **Svatováclavská váza** (věnovaná r. 1929 svatému Otcí Piu XI.).

37 **HOŘICA IGNÁT** (1859-1931)
spisovatel a žurnalista; autor četných **feuilletonů, literárních referátů, článků polit.-ekonomických** a vo-

jenských, vzpomínek a úvah z cest a řady drobných spisů („Drobné črty a povídky“, „Z vln života“ a j.).

HOŘICOVÁ MARIE (1865-1931)
(roz. Laudová), **dramatická umělkyně a publicistka**. Působila čtvrt století u Národ. divadla (od roku 1890). Za své dramatické činnosti **vytvořila velikou řadu herecky-tragických a salonních postav**. Usilovala o vytvoření velkosvětského typu oproti maloměstáctví a dala našemu divadlu základ salonní konverzací. Byla z **prvních propagátorů českého hereckého umění v cizině** (vystupovala ve Lvově, Záhřebě, Bělehradě a v Rusku). Od roku 1916 učila na pražské konservatoři hudby a r. 1919 se stala první profesorkou na jejím dramatickém oddělení. **Položila základ naší herecké pedagogice**; psala **odborné stati z oboru dramatického** a pořádala četné přednášky. Jako **publicistka** psala m. j. též feuilletony a jiné články do mnoha listů. Roku 1920 vydala „Společenského rádce“.

38 **JELÍNEK HANUŠ, Dr** (1878-1944)
básník, spisovatel, literární kritik a překladatel. Jako překladatel podal **výběry francouzské poesie** skoro všech dob; překládal též díla našich dramatiků a básníků do francouzštiny. **Básnická díla**: „Zapadl měsíc a plejády“, „Konec karnevalu“, „Květnové noci“ a j.; překlady z frančtiny: „Ze současné poesie franc.“, „Zpěvy sladké Francie“ a j. Z jeho **studii o francouzské literatuře**: „Melancholikové“, „Études tschecoslovaques“, „Histoire de la Littérature tscheque“. **Články o divadle** shrnul do knihy „S prvního balkonu“, své životní zkušenosti do „Pamětí“.

39 **SLAVÍK JOSEF** (1806-1833)
houslový virtuos a hudební skladatel; pro svou oslňující, bravurní techniku nazýván „český Paganini“. Patří k nejgeniálnějším českým houslovým virtuosům XIX. století. Po skvělých triumfech ve Vídni zemřel v Pešti. Napsal několik **drobnějších skladeb a dva koncerty** pro svůj nástroj.

40 **ZÁKREJS FRANTIŠEK** (1839-1907)
skladatel písní, spisovatel, dramatik, literární historik, kritik domácích i cizích literatur (zvl. dram.). Patří k liter. škole národní. Psal **písně, novely** („Novelky z veselého péra“), **romaneta** („Mezinárodní ne-

- věsty“, „Boj o mír“, „Ryc anebo nic“, „Národovci“ (sociální román), **dramata** („Národní hospodář“, „Poděbradovna“, „Anežka“, „Král svého lidu“ a j.). Věnoval se též liter. historii, estetice, kritice a životopisectví. Redigoval různé vydavatelské sbírky (na 100 svazků původních i přeložených).
- 41 TROJAN A. PRAVOSLAV, JUDr (1815-1893)
vynikající **politik** (zemský poslanec strany mladočeské), neohrožený **zastánce lidu a jazyka českého**, zdatný „osmačtyřicátník“, sloužící s celou energií věci národní. Získal si veliké **zásluhy o postavení Národního divadla**. Psal též **odborné právní články** do různých českých časopisů.
- 42 FEISTMANTEL OTOKAR, Dr (1848-1891)
geolog, cestovatel a (cestopisný) feuilletonista. Napsal několik spisů o **otázkách kamenouhelného útvaru a českého permského útvaru**.
- 43 FASTER OTTO (1872-1907)
dramatický spisovatel, romanopisec a překladatel divadel. kusů. **Romány**: „Velikán Velikánovič“, „V pavučinách“; **divadelní kusy**: „Závdanek“, „V touhách“, „V pavučinách“, „Marie a Marta“, „Homo novus (Nováček)“, „Vychovatel“, „Slabí lidé“, „Hříšníci“, „Krásná Lída“, „Zelené mládí“, „Ben Hur“, „Pražské švadlenky“, „Princ z pohádky“, „Marietta“, „Práci čest“, „Zakletý princ“ a j.).
- 44 BLAŽEK PATRIK (1851-1905)
publicista; vydal četné **spisy vojenské**.
- 45 MACAN KAREL EMAN (1858-1925)
hudební skladatel (po oslepnutí roku 1870 se věnoval hudbě). Od 1891 působil jako **literní a hudební učitel na Klárově ústavu slepců v Praze**. Složil množství **písní, sborů, skladeb klavírních** („Tři momentky“, „U kolébky“, „Rudé západy“ a j.), **melodram** „Amarus“ a **smyčcové kvarteto**. Zasloužil se velmi o **slepecký tisk, slepeckou knihovnu** a dal podnět k I. mezinárodnímu sjezdu nevidomých esperantistů v Praze roku 1921.
- 46 HÁLEK VÍTĚZSLAV (1835-1874)
básník, spisovatel a dramatik. Spolu s Nerudou zakladatel novočeského básnictví. Patří do básnické skupiny okolo „Máje“ a „Lumíru“. Psal **básně** („Večerní písně“, „V přírodě“, „Goar“, „Děvče z Tater“, „Černý prapor“ a j.), **dramata** („Carevič Alexej“, „Záviš z Falkenštejna“, „Král Rudolf“, „Král Vukašín“, „Sergius Catilina“, „Amnon a Tamar“), **román** „Komediant“ a drobné **vesnické povídky** („Náš dědeček“, „Na statku a v chaloupce“, „Muzikantská Liduška“ a posmrtně vydané „Pohádky z naší vesnice“).
- 47 PURKYNĚ JAN EV. (1787-1869)
geniální zakladatel fyziologie pokusné. Ještě před Schwannem objevil, že každá buňka má svůj zvláštní život („Omne vivum ex vivo“). Probádal podrobně skladby všech tělesných ústrojí a podal nejcennější příspěvky k poznání elementární skladby organismů.
- 48 KREJČÍ JAN, Dr (1825-1887)
přírodopisec, „otec české geologie“. Četnými spisy zpopularisoval vědy přírodní a napsal **první učebnici geologie. Mapoval geologicky naši vlast**. Se Zippem (jehož byl žák), stal se vědeckým organisátorem mineralogických a geologických sbírek Českého musea. Byl horlivým učitelem a přítelem českého studentstva, jemuž byl vzorem nadšeného vlastence.
- 49 KACHNÍK JOSEF, Dr (1859-1940)
kněz, **básník a theologický spisovatel**; jeho díla jsou z **oboru etiky a z dějin křesťanské filosofie**. Zabýval se též **starožitnostmi**. Napsal: „O Šalomounově písní písní“, „O rodišti J. A. Komenského“, „De natura entis“, „Historia philosophiae“, „Dějiny filosofie“, „Ročník životel“, „Ethica socialis seu sociologia“ a j.
- 50 VÁVRA JOSEF (1838-1912)
Historický spisovatel; napsal „Dějiny města Kolína“ a jiné historické spisy, odborné stati pro časopisy a učebnice.
- 51 NEBESKÝ VÁCLAV BOLEMÍR (1818-1882)
docent řečtiny, **básník, překladatel a literární kritik**. Napsal: „Básně“, „Protichůdci“ (romanticko-filosofická báseň). Jeho hlavní význam tkví v pracích **literárně-kritických**.

52 ONDŘÍČEK FRANTIŠEK (1857-1922)

houslový virtuos a hudební skladatel. Už ve Vídni se vyznamenalo jeho **smyčcové kvarteto** (Ondříček-Silbinger-Jelínek-Junek). Na pražské konservatoři je tvořili: Jaroslav Pekelský (housle), Kamil Vyskočil (II. housle), Vincenc Zahradník (viola) a Bedřich Jaroš (violencello). Po smrti K. Vyskočila (1922) hrál v kvartetu Rich. Zika. Ondříček vydal „Elementární školu hry houslové“, „Denní cvičení“, „Novou metodu k osvojení mistrovské techniky hry houslové na podkladě anatomicko-fysiologickém“, různé skladby pro housle: „České tance“, „Česká rapsodie“, „Fantasie na motivy z Prodané nevěsty“ a jiné.

53 SEQUENS FRANTIŠEK (1836-1896)

akademický malíř. Jest autorem **obrazů vesměs rázu náboženského**, klidně, důstojně a vážně pojatých, ale prostě uchvacujícího vzletu („Navštívení Panny Marie“, „Narození Páně“, „Zvěstování“). Vyzdobil kapli Martinickou ve velechrámě sv. Víta v Praze, provedl návrhy pro relikviář hlavního oltáře, výzdobu kapli Vojtěšské a Mariánské tamtéž, malovaná okna v kostele karlínském a řadu prací v jiných pražských a venkovských chrámech.

54 SVÁTEK JOSEF (1835-1897)

kulturní historik a romanopisec. R. 1894 převzal pokračování „Dějin Čech a Moravy doby nové“ (pokračování „Českomoravské kroniky Zapovy“). Napsal **historická díla**: „Dějiny panování Marie Terezie a Josefa II.“, „Panování císaře Josefa I. a Karla VI.“ a velikou řadu **historických románů, povídek a kulturních obrazů**, zvláště z doby rudolfínské („Obrazy z kulturních dějin českých“, „Pražské pověsti a legendy“, „Ze staré Prahy“, „Z pěti století“); 1895 shrnul své romány pod titulem „Sebrané dějepisné romány“ (z nichž přední jsou: „Praha a Řím“, „Astrolog“, „Jiří z Lobkovic“, „Don Cesar a Salomena“, „Pražský kat“, „Paměti katovské rodiny Mydlářů v Praze“, „Pád rodu Smiřických“, „Poslední Vršovec“, „Železná koruna“, „Marie Terezie a Karel VII.“, „Sedláci u Chlumce“, „Hrabě Špork“ a jiné).

55 JEŘÁBEK FRANTIŠEK VĚNCESLAV (1836-1893)

(pseudonym: Josef Souček), **dramatik divadelní a li-**

terární kritik. Kromě **historických truchloher** („Hána aneb smíření se Přemyslovců s Vršovci“ a „Svatopluk“), **tragedií** („Syn člověka čili Prusové v Čechách“, „Závist“) a **veseloher** („Cesty veřejného mínění“ a j.) je jeho nejúspěšnější **drama** „Služebník svého pána“. Po jeho smrti vyšlo jeho dramatické zpracování **sensačního románu** Collinsova „Magdalena našeho věku“.

56 SLAVÍN

Slavín je nejslavnější hrobka (dosud 24 zde pochovaných) slavných kulturních představitelů našeho národa. Do hrobky se vejde 63 rakví. Toto společné národní pohřebiště a monumentální prostora jest obdovou pařížského Pantheonu a bavorské Walhally. Bylo postaveno v letech 1889-1890 z podnětu vysehradské kapituly spolkem českých spisovatelů Svatoborem podle plánu archt. Ant. Wiehla (hrob č. 94), se sochařským dílem (okřídlený genius) Josefa Maudra a nákladem smíchovského starosty a obchodníka Petra Fischera (hrob č. 89) „k pohřbívání nej přednějších, nad jiné vynikajícím způsobem o národ český zasloužených mužů...“. Roku 1929 Slavín znova upraven, vyzdoben a zřízen fond na jeho udržování a zvětšení podle plánů Wiehlových.

56¹ KRÁL JOSEF, Dr (1853-1917)

universitní profesor, **vůdčí klasický filolog, archeolog a překladatel.** Napsal jednak řadu svěžích **cestopisů** po zemích klasického starověku, ale vyznamenal se zvláště neobyčejně (kromě vzorných překladů z řečtiny) v **kritice a exegesi textové**, zvláště **platonské**, v **metrice, mythologii a archeologii.** Hlavní jeho dílo je „Recká rhytmika a metrika“, jemuž se řadí po bok dílo „O prosodii české“, podávající historický vývoj české prosodie. Obstaral též pečlivě **edice řeckých klasiků** a vyznamenal se populárními **spisky z oboru archeologie klasické.**

56² SVOBODOVÁ RŮŽENA (1868-1920)

(roz. Čápová, choť F. X. Svobody a přítelkyně kritika F. X. Šaldy), **spisovatelka.** Napsala psychologicky hluboké, mistrné a kulturně dokumentární **povídky, romány a novely** („Ztroskotáno“ (přepřacováno jako „Jíva“), „Povídky“, „Na písčité půdě“, „Přetížený klas“, „V odlehle dědině“, „Zamotaná vlákna“ (pře-

pracováno na „Přítelkyně“, „Milenky“, „Marné lásky“, „Iremská zahrada“, „Posvátné jaro“, „Po svatební hostině“, „Černí myslivci“, svézivotopisné „Letopisy dětské duše“, „Ráj“ a jiné.

- 56³ **NOVÁK JAN VÁCLAV**, Dr (1853-1920)
literární historik, kritik a pedagogický spisovatel. Věnoval se studiu **Komenského** (jehož životopis dokončil Josef Hendrich), v němž se stal známým odborníkem. Byl **vydavatelem středověké slovesnosti české**, jmenovitě kazatelské a slovníkářské. Vydal nesčetné **práce časopisecké**. Spolupracoval též s dr. Arne Novákem na „Dějínách literatury české“.
- 56⁴ **KLECANDA JAN** (starší) (1855-1920)
básník, novinář, romanopisec, novelista a překladatel. Psal **vojenské povídky** („Na bojišti“, „Cesta k samostatnosti“, „Vojáci v míru“ a j.), četné **povídky pro mládež** („Škola života“, „Pan učitel“), **lesnické humoresky** („Prach a broky“), **romány a delší povídky** („Páter Vojtěch“, „V panské službě“ a mn. j.). Obrázky působení matičního učitelstva podává „Ve službách národa“.
- 56⁵ **MYSLBEK JOSEF VÁCLAV** (1848-1922)
profesor akademie umění v Praze, sochař. Vytvořil různé **modely k pomníkům**, Žižkův pomník, skupiny na mostě Palackého, sochy „Oddanost“, sousoší sv. Josefa, „Lumír a píseň“, pomník kardinála Schwarzenberka. Pracoval na **sochách**, z nichž nejnámější a vrcholné jeho dílo je **bronzová jezdecká socha sv. Václava na Václavském náměstí v Praze** z r. 1909 (se sochami sv. Prokopa, sv. Vojtěcha, sv. Ludmily a bl. Anežky České), na **skupinách dekorativních, plochých a haut reliefech, sochách náboženského a mytického podkladu, alegoriích a podobiznách** (V. Kounice, F. L. Riegro, busta Palackého, Smetany a Kolára pro foyer Národního divadla, hr. Lva Thuna, hr. Clam-Martinice, Hlávky a j.), **medailonech** (Jindř. Fügnera a Miroslava Tyrše). Dlouho pracoval na svém významném díle „**Kristus na kříži**“.
- 56⁶ **ZEYER JULIUS** (1841-1901)
náš přední **básník a romanopisec, dramatik a novelista, romantik.** Napsal díla **lyrická** („Poesie“, „No-

vé básně“), **epická** („Vyšehrad“, „Čechův příchod“ a nejnámější jeho dílo „Karolínská epeje“ (1896), „Kronika o sv. Brandanu“, „Letopisy lásky“, „Troje paměti Víta Choráze“, „Griselda“), **dramatická** („Bratři“, „Sulamit“, „Legenda z Eriku“, „Libušin hněv“, „Šárka“, „Lásky div“, „Z dob růžového jitra“, „Doňa Sanča“, „Neklan“, „Radúz a Mahulena“, „Pod jabloní“), **novely a fantastické povídky** („Novely“, „Fantastické povídky“, „Dobrodružství Madrány“), **romány** („Román o věrném přátelství Amise a Amila“, „Ondřej Černyšev“, „Sestra Paskalina“, „V soumraku bohů“). Z **moderních románů** nejnámější „Jan Maria Plojhar“ a „Dům u tonoucí hvězdy“, z **děl legendárně-lidové zbožnosti** „Tři legendy o krucifixu“, „Zahrada mariánská“ a „Alexej, člověk Boží“. Napsal též mnoho **essayistických prací** o životě a umění.

- 56⁷ **TOMEK VÁCLAV VLADIVOJ** (1818-1905)
po Palackém, svém učiteli, nejnámější **dějepisec český**; byl profesorem rakouských dějin na universitě pražské. Hlavní jeho dílo je „**Dějepis města Prahy**“. Kromě toho se též proslavil dílem „Děje university pražské“ a mnohými jinými cennými **pracemi historickými a místopisnými**. Svůj vlastní život líčí střízlivě v „Pamětech z mého života“.
- 56⁸ **PÍČ JOSEF LADISLAV**, Dr (1847-1911)
dějepisec a archeolog; zakladatel moderní české prehistorie. Byl opatrovníkem bohatých utříděných archeologických musejních sbírek. Česky vydal „Dějiny národu ruského“. Německy psány jsou jeho studie, zabývající se historicko-právními starožitnostmi slovansko-rumunskými. Napsal několik výzkumných archeologických děl.
- 56⁹ **SLÁDEK JOSEF VÁCLAV** (1845-1912)
básník, feuilletonista a překladatel. Patří k básnické škole národní, „Lumírovec“, vydavatel almanachu „Ruch“. Svě mistrovství verše prstonárodního tónu ukázal zvláště v **lidové poesii** („Selské písně a české znělky“, „Nové selské písně“, „Písně smuteční“ a jiné). Z **lyriky** vynikají „Básně“, „Jiskry na moři“, „Světlou stopou“ a jiné). Napsal též četné **feuilletony a studie** („Americké obrázky a jiné prosy“). Význačná je též jeho činnost **překladatelská, zvláště písňová** (R.

Burms). Překládal ze Shakespeara, Longfellowa, Byrona a jiných evropských autorů.

56¹⁰ VRCHLICKÝ JAROSLAV, PhDr. h. c.

(1853-1912)

(vlastním jménem Emil Frida), **básník, dramatik a překladatel**; olbrímí zjev mezi českými básníky, mistr slova a verše, „Lumírovec“. Byl universitním profesorem srovnávacích dějin literárních. Jeho literární tvorba nemá rozsáhlosti (na 250 svazků, z nichž 85 děl básnických) a mnohostranností sobě rovné. Mezi našimi literáty zaujímá jedinečné místo jak obsahem, tak rozsahem, bohatstvím myšlenkovým, pružností jazyka, virtuositou formy, novým slohem básnickým. Sblížil naši literaturu s vyspělou osvětou a básnictvím západním.

Jeho tvorbu lze roztřídit na **básně epické** (cyklus básnických skladeb pod společným jménem „Zlomky epopoje lidstva“: „Duch a svět“, „Symfonie“, „Sfinx“, „Zlomky epopoje“, „Dědictví Tantalovo“ a j.) a **skladby epické** („Hilarion“, „Twardowski“, „Bar Kochba“ (grandiosní a jeho nejrozsáhlejší dílo), „Píseň o Vinetě“); **balady, romance a legendy** („Epické básně“, „Myty“, „Staré zvěsti“, „Selské balady“ a „České balady“); **lyrika osobní** („Z hlubin“, „Sny o štěstí“, „Hořká jádra“ a mnoho j.); **lyrika reflexivní** („Život a smrt“, „Bodláčí s Parnasu“, „Písně poutníka“ a j.); **umělé formy** („Sonety samotáře“, „Hudba v duši“, „Moje sonata“ a mnoho j.). **Dramata** psal většinou veršem, a to s látkou z dějin českých („Drahomíra“, „Bratři“, „Knižata“, „Exulanti“, „Noc na Karlštejně“ (nejoblíbenější jeho veselohra) a jiné) a podle bájí řeckých (trilogie „Hippodamie“), z dob prvních křesťanů („Julian Apostata“ a j.) a z antických látek („Midasyovy uši“ a j.). Z ostatních her vyniká „Marie Calderonová“ a „Soud lásky“. Psal též **povídky** (ironického a sentimentálního zabarvení) a napsal **román** „Loutky“. Vynikl neobyčejnou **činností překladatelskou** ze všech evropských literatur (zvláště přeložil Dantovu „Božskou komedii“, Torquata Tassa „Osvobozený Jerusalem“, Ariostova „Zuřivého Rolanda“, Goethova „Fausta“ a mnoho jiných).

56¹¹ ŠTURSA JAN (1880-1925)

sochař; žák Myslbekův a dědic jeho školy. Byl výbušného uměleckého temperamentu; vyšel z děl lite-

rárně-dekadentních motivů a dospěl k harmonicky vyrovnanému realismu. Vytvořil **sochy** („Život uniká“, „Melancholické děvče“, „Raněný“, „Dar nebes a země“, „Koupání vlasů“, „Eva“, „Toileta“, „Sulamit Rahu“ a j.), **podobizny a pomníky** (Masarykovo poprsí, pomník Hany Kvapilové, Svatopluka Čecha (na Vinohradech v Praze), Bedřicha Smetany (v Litomyšli), sousoší Hlávka mostu v Praze, návrh na Žižkův pomník), **reliefy** „Krásna“ a „Umění“ pro Mánesův most v Praze a j.

56¹² GRUBER JOSEF, JUDr (1865-1925)

prof. národ. hospodářství na české universitě v Praze a **politik**. Byl neobyčejně a mnohostranně činný v rozšiřování národo-hospodářských poznatků v české veřejnosti a napsal **četné výtečné příručky** pro posluchače svých universitních přednášek. Jako ministr sociální péče (1920-1921) zabýval se zvláště **bytovými otázkami**. Napsal též „Obchodní politiku“, „Průmyslovou politiku“, „Dopravní politiku“ a j.

56¹³ HYNAIS VOJTĚCH, PhDr. h. c. (1854-1925)

akad. malíř a profesor na malířské akademii v Praze. Svými díly si získal jméno v celé Evropě a české umění dosáhlo v něm koncem minulého stol. vrcholu. Jeho práce se dělí na **dekorativní** (nádherné dekorativní panneaux v Auteuilu, velikolepá opona **Národ. divadla**, překrásná alegorie „Míru“ a „Pravdy“ vása sèvreská, veliký obraz „Soud Paridův“, dekorativní výplně v budově Zemského musea) a **portretistické** (podobizna jeho matky, maršála knížete Lobkowice, Hlávky, Náprstka a j.).

56¹⁴ DESTINNOVÁ EMA (1878-1930)

(vlastním jménem Kittlová E.), **operní pěvkyně světového jména**. Vystupovala v Berlíně, Bayreuthu, Paříži (s K. Burianem) a v New Yorku. S Karlem Burianem představuje vrchol českého pěveckého umění. Vynikala stříbrozvukým zářivým sopránem veliké nosností a mistrnou technikou (nazývána proto právem „nejsladším slávikem české písně“). Byla též **hudební skladatelkou** (drama „Rachel“), napsala též **román** („Ve stínu bílé růže“), knihu **německých veršů** („Sturm und Ruhe“ a j.), **přeložila mnoho písní a libret** (zvláště Massenetovo oratorium „Maří Magdalena“) a vyznamenala se v **tvorbě písňové**.

BOŽENA NĚMCOVÁ (hrob č. 84)

bu. Z Mozartových motivů složil rovněž hudbu k filmu „Mozart“.

(Jeho syn Rafael je významným dirigentem, dcery Marie a Anna vyspělými houslistkami, Klára malířkou.)

56²⁰ KŘÍŽÍK FRANTIŠEK, Ing. Dr techn. věd h. c. (1847-1941)

světznámý vynálezce obloukové elektrické lampy a j., nestor českých elektrotechniků. Provedl první elektrickou pouliční dráhu v Čechách (1891) (Letná—Královská obora), pak vůbec elektr. dráhy měst Prahy a Plzně. Jeho továrna v Praze-Karlíně je naší největší elektrotechnickou továrnou.

56²¹ HUJER OLDŘICH, PhDr h. c. (1880-1942)

jazykozpytec a slavista. Byl universitním profesorem pro srovnávací jazykozpyt indoevropský (nástupce prof. Zubatého). Napsal několik spisů z oboru srovn. jazykozpytu („Slovanská deklinace jmenná“, „Úvod do dějin jazyka českého“) a mn. j. menších statí filologických, recensí a kritických referátů o jazykozpytné literatuře v časopisech.

56²² KAFKA BOHUMIL (1878-1942)

sochař; vytvořil umělecká sochařská díla („Madona pastýřská“), alegorie „Průmyslu a obchodu“ na atice České banky, mramor „Schoulená žena“, „Probuzení“, pomník K. Havlíčka-Borovského v Havlíčkově Brodě, R. Štefánika v Bratislavě (jeho vrcholné dílo!), Josefa Mánesa na Alšově nábřeží, pracoval na kolosálním pomníku Jana Žižky pro Památník odboje na Žižkově a je autorem pamětních desek M. Tyrše, M. Aleše, J. Kotěry (poprsí), Švagrovského, Rašina, T. Masaryka, Švehly a jiných.

56²³ SVOBODA FRANTIŠEK XAVER (1860-1943)

básník, spisovatel a dramatik. Napsal na 110 knih básnických, dramatických, povídek a románů (v nichž stojí rozsahem a složitostí díla nejvýše). Z jeho románů jest nejrozsáhlejší šestidílný „Rozkvět“, dále „Vlna za vlnou se valí“, „Reka“ a j. Z dramát nejoblíbenější „Směry života“. Z veršovaných epických povídek jsou nejzajímavější „Noví vesničané“.

56²⁴ HORA JOSEF (1891-1945)

básník, novinář a překladatel, jmenovaný posmrtně prvním národním umělcem Československa. Je prvním umělcem, pochovaným (28. června 1945) ve Slavíně po našem národním osvobození. Je z největších básníků českého verše, brusičem slovných drahokamů (vytvořil novou básnickou řeč) a melodramatickým virtuosem rodné řeči. Jeho básnická tvorba je umělecky nejcistší ze současné lyriky.

Ve své **novinářské činnosti** byl zprvu přívržencem směru sociálně-demokratického, pak komunistického, posléze národně sociálního. Rovněž jeho **básnická dráha** je vzestupná a podstoupila několikrát přerod. V počátcích navázal na světovou revoluci, hlavně na revoluci ruskou, opěvoval vrstvy dělnické, jejich zápas o sociální spravedlnost a rovnost. Z impresionismu se uchýlil k přírodě a k intimitě domova, až dospěl k transcendentální poezii kosmické.

Z jeho **básnických děl** („Básně“, „Strom v květu“, „Pracující den“, „Bouřlivé jaro“, „Srdce a vířava světa“, „Itálie“, „Deset let“, „Tvůj hlas“, „Dvě minuty ticha“, „Máchovske variace“, „Zahrada Popelčina“ a jiných) znamenají vrchol „Struny ve větru“. Psal též **povídky** („Hliněný Babylon“ a jiné) a **novely** („Smrt manželů Pivodových“), založil sbírku monografií „Postavy a dílo“, ale vynikl zvláště jako přesvědčivý **tlumočník ruských básníků** (vynikající přebásnění Puškinova „Oněgina“).

57 SMETANA BEDŘICH (1824-1884)

hudební skladatel; zakladatel novodobé české hudby a vůbec náš největší hudební genius. Pozvedl skladatelské umění české na výši moderních požadavků formálních a estetických. Sloučil národní umění s nejnějššími útvary hudebními: s formou **komorai** (nesmrtelný kvartet „Z mého života“), s **programní symfonií** (cyklus „Má vlast“¹) a s **hudebním dramatem** široce umělecké volnosti a pravdy výrazu dramatického. **Nejpopulárnější jeho zpěvohrou je „Prodaná nevěsta“** z roku 1866, složená na Sabinovo libreto; **další opery**: „Dvě vdovy“, „Hubička“, „Tajemství“, „Braniboři v Čechách“, „Dalibor“ (jeho nejlepší vážná opera), „Libuše“ (slavnostní zpěvohra českých národních svátků). Poslední jeho zpěvohrou je „Čertova stěna“.

¹ (S „Vyšehradem“, „Vltavou“, „Sárkou“, „Z českých luhů a hájů“, „Táborem“ a „Blaníkem“.)

Z dalších jeho děl vynikají **skladby klavírní** („Sny“, „České tance“) a j. Mnohé své slavné skladby skládal po svém ohluchnutí (1874).

58 GROH FRANTIŠEK, PhDr (1863-1940)

univ. profesor, **klasický filolog; znalec řeckého jazyka** a řecké kultury. Napsal „Mluvnici jazyka řeckého“, „O jevišti divadla řeckého“, „Řecké divadlo“, „Starý Řím“ a jiná pojednání, uveřejňovaná zvl. v „Listech filologických“.

59 PICHL JOSEF BOJISLAV, MUDr (1813-1888)

lékař-vlastenec, spisovatel, publicista a překladatel. Známý **lidumil**, vlastenecký, politický a společenský **organisátor**. Vydal „Deklamace“ (společenské anthologie) a překládal K. Herlošovy romány z dějin českých a z jiných evropských literatur. Ve „Společenském krasořečníku českém“ shrnul všechny dosavadní překlady ze světové poesie do češtiny.

60 LINDNER GUSTAV ADOLF, Dr (1828-1887)

prof. pedagogiky na praž. universitě; **pedagog, publicista a sociolog**. Je **zakladatelem moderního českého vychovatelství**. Byl znalcem školských poměrů v Rakousku. **Vytvořil soustavnou pedagogiku** („Allgemeine Erziehungslehre“ - „Všeobecné vychovatelství“ a „Všeobecné vyučování“), postavenou na základě nauky o přirozeném vývoji (podle Herbart). Stal se též **tvůrcem sociologického systému** na základě herbartovském („Ideen zur Psychologie der Gesellschaft“).

61 DOUCHA FRANTIŠEK (1810-1884)

kněz, **básník, spisovatel a překladatel**. Je **zakladatelem českého písemnictví dětského**. O jeho pilné činnosti svědčí četné práce **slovníkářské, knihopisné, theologické a pedagogické**, jichž je na sta. Psal **básně a pohádky** pro děti („Lipový věnec“ a j.), vydal „Knihopisný slovník československý“ a řadu **překladů** dramát literatur západních, děl Schillerových, Goethových, Shakespearových, Moorových, Burnsových, Shelleyových, Byronových, Thomsonových, Dantových, Puškinových, Mickiewiczových a j.

62 TŘEBÍZSKÝ VÁCLAV BENEŠ (1849-1884)

(vl. jm. Václav Beneš) kněz, **spisovatel historických románů a povídek a homiletický spisovatel**. Je nej-

- oblíbenější lidový vroucně vlastenecký historický povídkář směru romantického. Napsal na 90 historicko-romantických prací, z nichž nejrozsáhlejší „Královna Dagmar“, z dalších román „Anežka Přemyslovna“, „Levohradecké povídky“, „Trnová koruna“, „Dokono jest“, a nejlepší jeho román „Bludné duše“. (Dnešní rozdělení jeho spisů: I. díl „Pod doškovými střechami“, II. „V červánčích kalicha“, III. „V září kalicha“, IV. „Pobělohorské elegie“, V. „Z různých dob“). V modlitební knize „Pomněnky ve vínek božský“ je jeho proslulá vlastenecká „**Modlitba za vlast**“.)
- 63 **JABLONSKÝ BOLESLAV (1813-1881)**
(vl. jm. Karel Eugen Tupý) kněz (strahovský premonstrát), básník a homiletik. V jeho **romanticko-lyric. „Básních“** (s cyklem „Písně milosti“) jsou jeho **populární deklamovánky**. Ovoce jeho **kazatelsko-homiletické činnosti** je „Vítězství kříže“. Sestavil **modlitební knihu** „Růži sionskou“. Z jeho 110 **didakt. skladbiček** vznikla „Moudrost otcovská“ (později nazvaná „Salomoun“).
- 64 **KONRÁD KAREL (1842-1894)**
kněz spisovatel. Věnoval se **studiu hudby**, zvláště **posvátného zpěvu staročeského** („Dějiny posvátného zpěvu staročeského“). Napsal „Liturgiku“ pro školy.
- 65 **PAKOSTA VOJTĚCH (1846-1892)**
kněz básník, spisovatel a překladatel. Psal **vlastenecké básně** („Listy a květy“, „Růže a ostny“, „Znělky šumavské“), **povídky pro lid** („Zábavy večerní“), **črty cestopisné, pojednání didaktická, překládal, dirigoval kalendáře** a přispíval svými básněmi do „Obzoru“, „Zlaté Prahy“, „Vlasti“, „Květů“, „Světozoru“ a j.
- 66 **WEIS VILÉM, MUDr (1835-1891)**
univ. prof. chirurgie v Praze. Byl velmi plodný vědecky i literárně. Stal se **slavný vědeckou prací „Amputatio penis“**. Sepsal též „Dějiny chirurgie v Čechách“ a získal si velké zásluhy o **lékařskou fakultu**.
- 67 **MUŽÍK A. E. (1845-1877)**
kněz spisovatel a vydavatel **nejlepších kazatelských děl** slovanckých homiletistů (4 svazky; ke 4. svazku připojil stručný dějepis kazatelských literatur slovanckých, první pojednání toho druhu u nás).

68 **ŠKODA JAN KAREL (1810-1876)**

kněz, náboženský spisovatel a pedagog; první z řad vlasteneckého kněžstva, zúčastnivšího se v době reakce práce při obnovování české literatury. Zakládal knihovny a šířil horlivě české spisy po rodinách. Stal se prvním profesorem české katechetiky na universitě pražské a napsal též katechetickou příručku („Katechetika“).

69 **FRENCL INNOCENC ANT. (1818-1862)**

kněz, náboženský spisovatel. Byl profesorem akademického gymnasia v Praze a redaktorem „Dědictví svatojanského“. **Proslul v nauce o posvátném řečnictví** (homiletice), napsal „Postillu“, výbornou „Liturgiku“ a vydal část překladu „Bible České“, „Encyklopedii biblickou“, přeložil Albachovy „Posvátné zvuky“ a j.

69^a **ZIKMUND VÁCLAV (1816-1873)**

kněz jazykozpytec (gramatikář). Byl profesorem akademického gymnasia v Praze. Jeho „**Skladba jazyka českého**“ (z r. 1863) je první soustavnou a nejobsáhlejší (na 700 stran) českou mluvnickou skladbou, doloženou bohatými doklady, opřenou o skladbu jazyků klasických a vynikající logickou přesností. Její výsledky přešly ve výtahu i do jeho školské „**Grammatiky jazyka českého**“, již později zdokonalil Gebauer.

70 **HATTALA MARTIN, Dr (1821-1903)**

kněz jazykozpytec; byl dlouholetým profesorem slovancké filologie na pražské universitě (rodem je Slovák). Pro slovancké odštěpence napsal „Mluvnici jazyka slovanckého“. Z ostatních jeho filologických děl vyniká „Zvukosloví jazyka staro- i novočeského a slovanckého“.

71 **PRESL JAN SVATOPLUK, Dr (1791-1849)**

vlastenec, buditel a zakladatel české literatury přírodovědecké, zvl. botanické; polyhistorik. Vytvořil **české názvosloví přírodovědecké**. S bratrem Karlem vydal „Flora Čechica - Květena česká“, samostatně napsal „Lučbu“, „Ssavectvo“, „Nerostopis čili Mineralogii“, „Všeobecný rostlinopis“, „Počátkové rostlinosloví“; vydával „Rostlinář“ a j.

PRESL KAREL BOŘIVOJ, PhDr h. c.
(1794-1852)

vyňikající botanik český (mladší bratr Jana Sv. P.). Svá cenná **pojednání floristická** („Reliquiae Haenkeanae“, „Symbolae botanicae s. descriptiones et icones plantarum novarum aut minus cognitarum“, „Vegetabilia cryptogamica“ a j.) uveřejňoval latinsky neb německy.

72 JESUITÉ

členové řádu „tovaryšstva Ježíšova“, založeného roku 1534 sv. Ignácem z Loyoly (řád potvrzen r. 1540). Věnují se kázání, zpovídání a činnosti misionářské, ale hlavně jsou činní jako učitelé a vychovatelé na středních a vysokých školách.

VRAŠTIL JOSEF, PhDr (1878-1944)

kněz (jesuita), spisovatel a překladatel. Vyznamenal se v českých literárních dějinách **zkoumáním staročeských biblí** (zvl. bible Drážďanské čili Leskovecké). Zabýval se též **literárními studii** („Dopisy Frant. Pravdy V. Štulcovi“ a j.) a **překládáním** z polštiny a španělštiny.

73 MOCKER JOSEF (1835-1899)

architekt, stavitel katedrály sv. Víta v Praze a (pseudogotického) chrámu sv. Ludmily na Vinohradech (v Praze). Byl spolupracovníkem prof. Schmiedta při stavbě svatoštěpánské věže ve Vídni, **provedl skvělé stavby** na panstvích hr. Thuna na Děčínsku, **restauroval** památné mostecké věže (Karlova mostu), Prašnou bránu (postavenou Matoušem Rejskem), kapli ve Staroměstské radnici a j. Byl z nejznamenitějších tvůrčích duchů a nejskvělejších uměleckým zjevem českého stavitelství.

74 KROLMUS VÁCLAV (1787-1861)

kněz, spisovatel a archeolog. Kromě **politické a obrozenecké činnosti** byl i literárně činný a jeho práce jsou rázu **náboženského** („Obrana pravdy katolické“, „Světlo života“ (modlitební kniha), **dějepisného** („Kronika povodní v Čechách“), **archeologického** a **národopisného** („Staročeské pověsti, slavnosti, hry, občeje atd.“ a j.). Napsal též popis chrámu svatovítského.

75 JEŘÁBEK JAN, JUDr (1831-1894)

politik, právníký spisovatel a publicista. S knížetem Thurn Taxisem založil r. 1861 odbor. časopis „Právník“, do něhož pilně přispíval, stejně jako do Riegrova Slovníku naučného.

76 KULDA BENEŠ METODĚJ (1820-1903)

vlastenecký kněz (kanovník vyšehradský), **básník a národopisec, sběratel moravských pohádek a národopisných zvláštností** (na Rožnovsku sebral „Pohádky a pověsti národu moravského“). Je nestorem katolické poesie české. Vydal „Legendy“.

77 LEVÝ VÁCLAV (1822-1870)

akademický sochař, geniální umělec, rázovitý a smělý v koncepci, obdivuhodný v provedení idey. Získal si téměř světové popularity **sochami, vtesanými do skal Klácelky** (u Liběchova). Obdiv budí i sochy „Madona“, „Lumír“, „Adam a Eva“, „Ozvěna“, „Náboženství“ a j.

PURKYNĚ KAREL (1834-1868)

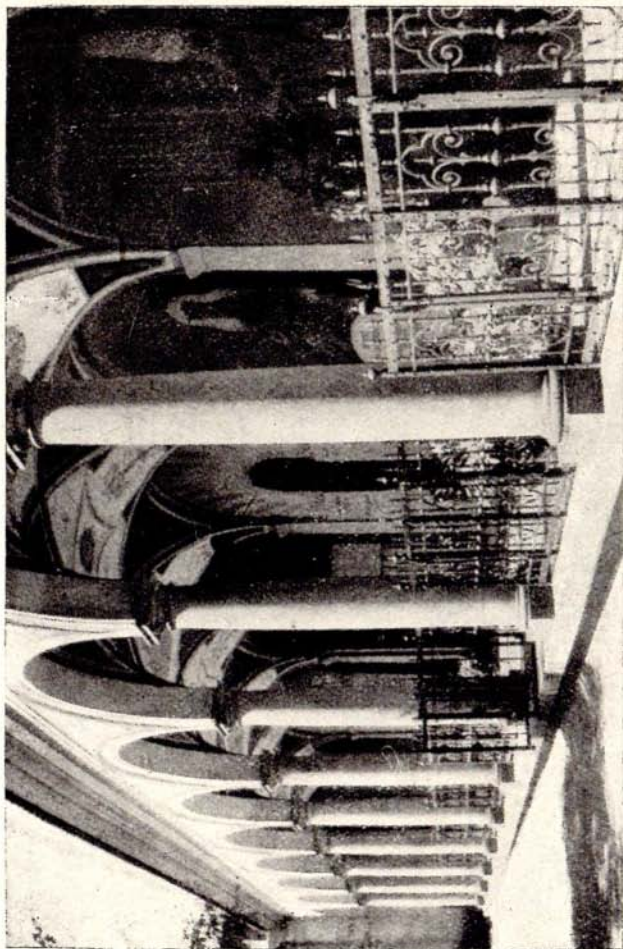
malíř. Výborný krajinář, portrétista a ilustrátor. Ilustroval překlad Kvantosova „Dona Quijota“ a téhož „Abecedu“. Jeho pestré dílo zahrnuje **portréty, krajiny, genry, scény historické a pohádkové, kopie starých mistrů a obrazy náboženské** („První a poslední políbení“).

78 BĚLSKÝ VÁCLAV, JUDr (1818-1878)

(rytíř), **politik, advokát a purkmistr měst pražských.** Za jeho purkmistrovství (od 1863) zřízena městská pojišťovna proti ohni, založena městská plynárna, postaven v Holešovicích most, upraveno vítavské nábreží (poblíž křižovníků), znovuzřízen magistrát. Pečoval o bezpečnost v městě, o výživu chudiny (dal stavět Belcrediho silnici z Letné k Bubenči) a byl vždy rozhodným zastáncem práv a zájmů českých.

79 DOMINIKÁNKY

(v hrobce Nesnídalově), řeholní sestry kongregace bl. Zdislavy, věnující se **výrobě hostií pro mše sv., výchovou sirotků** (Dětský asyl Pražského Jezulátka), **výrobě mešních rouch** („Růžencová výroba“), **opatrování slepců** (v Klárově ústavu) a jiným **úkonům milosrdné lásky.**

ARKADY S HROBEM ANTONINA DVORÁKA (hrob č. 101)

85 SEELING BERNARD O. (1850-1895)

sochař, poslední representant staré plastické tradice pražské (školy Maxovy). Vytvořil sochu hr. Šporka, sv. Jiří (pro kapli na Ripu), kardinála Schwarzenberga, Božského Spasitele (v ústavu dell'Anima v Římě), skizzy sochy sv. Václava, plastickou výzdobu risalitu pražského Rudolfinu, figurální výzdobu Prašné brány v Praze, alegorii „Důstojnosti“ a „Pilnosti“ (pro radnici v Josefově), sousoší sv. Cyrila a Metoděje (pro Třebíč) a mnohé jiné **sochy, alegorie a portréty**.

86 HEYDUK ADOLF (1853-1923)

básník, spisovatel (hl. povídkář) a **překladatel**; básník kruhu „Máje“. Z jeho plodné literární činnosti vyniká činnost **básnická** (vyšlo na 62 svazků), a to jednak **lyrika intimní** („Cigánské melodie“, „Cymbál a husle“, „Od Tater a Dunaje“, „Slovensku“, „Zpěvy pošumavského dudáka“), jednak **lyrika přírodní** („Lesní kvítí“, „Hořec a srdečník“, „Cestou“, „V polích“, „Na potulkách“, „Ptačí motivy“ a j.), v níž byl mistrem a nazýván proto „pootavským slavíkem“. Jeho **epika zahrnuje balady** („Na přástkách“) a **historické zpěvy** z dějin českých („Bohatýři“, „Oldřich a Božena“, „Za volnost a víru“ a j.). Z **lyricko-epických** básní je nejznámější alegorický „Dědův odkaz“, z prací **prosaických** „Vzpomínky literární“.

87 FRIČ JOSEF VÁCLAV (1829-1890)

vlastenecký revolucionář, básník („Písň z bašty“), **dramatický spisovatel a překladatel a publicista**. Redigoval časopis „Čech“ a vydal revoluční almanach „Lada Niola“. Velmi zajímavé jsou jeho „Paměti“ (z jeho dlouholetého života v emigraci).

88 NERUDA JAN (1834-1891)

básník, spisovatel (zvl. feuilletonista), **dramatik, literární a divadelní kritik a překladatel**, „Lumírovec“ (kosmopolitista). Stal se **tvůrcem nové české poesie** („Hřbitovní kvítí“, „Knihy veršů“ (s proslulou „Dědovou mísou“), „Písň kosmické“, „Ballady a romance“, „Prosté motivy“ a „Zpěvy páteční“). Je však i **zakladatelem moderní české prózy**, hlavně feuilletonu (vrcholem jeho drobné kresby jsou „Povídky malostranské“). Feuilletonů napsal přes 2000 („Studie krátké a kratší“, „Žerty hravé a dravé“ a j.). Psal též kritiky umělecké, literární a divadelní, a složil i ně-

kolik **divadelních her** („Francesca di Rimini“, „Ženich z hladu“, „Prodaná láska“) a napsal skvělé **cestopisy**.

89 FISCHER PETR (1809-1892)

zakladatel (zdejšího) **Slavina**. Byl odborným **znalcem v lesnictví** a své rozsáhlé vědomosti a nezištné vlastenečtví uplatnil zvláště za své činnosti smíchovského starosty (od 1867). 1866 se stal po Fügnerovi starostou pražského Sokola. Vynikl jako **národopisný odborník** a jako **přítel škol a mládeže**. Vedle četných odkazů humánních a vlasteneckých získal si slávu založením monumentálního pohřebiště velkých mrtvých, Slavina, na zdejším hřbitově (viz č. 56).

90 MATTUŠ KAREL, JUDr (1836-1919)

politik a finančník. Byl výborným **parlamentárním** (s prof. Zeithammrem a dr. Riegrem náležel k slavnému triumvirátu strany staročeské) a **finančníkem** (vrchní ředitel Zemské banky). Napsal **řadu statí a spisů finančně odborných a státovědeckých**.

91 PROCHÁZKA FRANTIŠEK XAVER (1854-1911)

filosof (popularisátor). Napsal „Katechismus dějin filosofie“ a řadu jasně a poutavě psaných **noetických a psychologických článků**, z nichž výbor shrnul v „Zábvavách psychologických“.

92 RIEGER FRANTIŠEK LADISLAV, JUDr (1818-1903)

státník a řečník, po Palackém **národní, politický a osvětový vůdce českého národa**, který zasáhl do veškerého kulturního života jako **organisátor**. Jeho (odmítnutá) habilitační rozprava „O statcích a pracích nehmotných“ náleží k nejvzácnějším českým starším studiím právním.

BRÁF ALBÍN, Dr (1851-1912)

univ. prof., **tvůrce české vědy národohospodářské, politik a novinář** (zeť dr. Fr. L. Riegra). Byl nejhorlivějším členem strany národní. Jako universitní profesor národního hospodářství, organisátor i novinář podněcoval, poučoval i kriticky vykládal otázky, potřeby a chyby našeho hospodářství. Tyto snahy populariso-

val velkou řadou statí, brožurek a úvah (shrnul je do „Listů politického kacíře“).

93 TEIGE JOSEF, Dr (1862-1921)

pražský městský **archivář** a **kritik**. Věnoval se dějinám města Prahy hlavně vydáváním register vladislavských, práci o pramenech dějin českých za Přemyslovců, studiu desk zemských a j. Svým studiem místní historie prohluboval práci Tomkovu a vydával „Základy starého místopisu pražského“. Vydal též „Umluvu“ a mnohé jiné drobnější práce.

94 WIEHL ANTONÍN (1846-1910)

architekt, stavitel zdejšího Slavina, politik. Je **tvůrcem obnovené „české renesance“ stavební**. Kromě stavby Slavina vyznamenal se jako budovatel „České chalupy“ (na „Zemské jubilejní výstavě“). Provedl stavby různých pražských domů, staroměstské vodárny, farní budovy u sv. Petra, pražské městské spořitelny. Na vyšehradském hřbitově provedl též stavbu hřbitovních arkád a některých náhrobků a j.

95 PROCHÁZKA JAN SV., Dr (1891-1933)

lektor pražské university, **spisovatel přírodověd. děl**, kustos Národního musea. Zasloužil se **pracemi z historie zahradnictví, paleontologie, botaniky, geologie, mineralogie** a j.

EMLER JOSEF, Dr (1836-1899)

univ. profesor, **archivář a dějepisec**. Vydal „Prameny dějin českých“, dokončil Erbenem započatá „Regesta diplomatica“ a napsal jiná díla z dějin českých.

96 Hrobka kanovníků kapituly vyšehradské.

V ní m. j.

96¹ RUTTER VOJTĚCH (1790-1870)

probošt kapituly vyšehradské a **dějepisec** (napsal „Historii Vyšehradu“).

96² VINAŘICKÝ KAREL ALOIS (1803-1869)

kanovník, **národní buditel, básník, spisovatel a překladatel**. Kromě **činnosti básnické** („Sněmy zvířat“, „Kytka básniček“, „Vlast“, „Varyto a lyra“) a **pisňové** („Tluče bubeníček“, „Adámku náš“) tkví jeho význam hl. v **organisační činnosti náboženské**. Založil „Časo-

pis katolického duchovenstva“. Pro děti vydal rozto-
milé básně, říkadla a modlitby („Kytka básniček“,
„Modlitba maličkých“). Přeložil Vergiliovu „Aeneidu“
a „Zpěvy pastýřské“, překládal též z Biona, Homéra,
Horatia a přeložil Pyrkerovy „Hymny posvátné“.

96³ EHRENBERGER JOSEF (1815-1882)

kanovník, spisovatel dějepisných statí, prací homile-
tických a povídek pro mládež („Tataři na Moravě“,
„Ostruha krále Jana“) a povídek ze života venkovské-
ho („Tři králové z Bukoviny“, „Rodina Čermáková“
a mn. j.). Národopisně rázovitější kresby jsou vzpo-
mínky „Smutné posvícení“ a j.

96⁴ ŠTULC VÁCLAV (1814-1887)

probošt, básník (ze školy duchovní), spisovatel a pře-
kladatel. Byl prvním hlasatelem a budovatelem vzá-
jemnosti česko-polské na poli literárním. Jeho nadše-
né vlastenectví se jeví v básnickém cyklu „Na Tat-
rách a pod Tatrami“. Napsal básně „Pomněnky na
cestách života“, „Perly nebeské“ (paraboly evang.),
„Dumy české“, „Harfu Sionskou“, „Padesát bajek“
(pro mládež), psal o životě svatých a mn. j. Přeložil
hlavní díla polského básníka Adama Mickiewicze
(„Konráda Wallenroda“, „Dziady“ a j.) a básně Kra-
sińského. Má velkou zásluhu o vyšehradskou kapitu-
lu, neboť dal na severní straně od hřbitova postavit
budovu proboštvství, domy pro kanovníky a přestavět
kostel sv. Petra a Pavla. Od něho pochází též myšlen-
ka na stavbu Slavína, třebaž se stavba uskutečnila až
po jeho smrti.

96⁵ LENZ ANTONÍN, Dr (1829-1901)

probošt, apologeta. Zabýval se otázkami apologetic-
kými (1861-1881 byl profesorem dogmatiky v budějo-
vickém semináři) a hlavně ideovou kritikou české re-
formace. Pode jménem Jan Brázda, sedlák ze Zláma-
né Lhoty, vydal proti atheistickým brožurkám Alf.
Štastného pět obranných spisů. Obíral se též dobou
Husovou a učením Chelčického a plodem tohoto stu-
dia je řada dogmatických spisů.

96⁶ KARLACH MIKULÁŠ, Dr (1831-1911)

probošt, theologický spisovatel; byl činný spolkově a
publicisticky. Napsal polemickou brožuru o finanč-
ních operacích J. S. Skrejšovského („Dr. Karlach a

Skrejšovský“), spisy homiletické, modlitby pro mlá-
dež, poučení církevně-právní a historické spisy „Pa-
měti kaple P. Marie na hradbách vyšehradských“,
„Paměti proboštů vyšehradských z poslední doby
atd.“ a redigoval kalendáře.

96⁷ MÜLLER VÁCLAV, Msgre (1865-1931)

kanovník, spisovatel, profesor liturgie a liturgického
zpěvu na pražské konservatoři. Byl činný v hudeb-
ních spolecích a získal si zejména zásluhu o Českou
filharmonii. Byl redaktorem hudebního časopisu Cy-
rilla, psal populární rozborů skladeb ke koncertům a
byl hudebním referentem Čecha.

96⁸ ŠITTLER EDUARD (1864-1932)

kanovník, theologický spisovatel a archeolog, přítel a
spolupracovník biskupa A. Podlahy, s nímž m. j. vy-
dal „Soupisy památek histor. a uměleckých okresu
sedlcanského“, „- milevského“ a „- karlínského“. Ze
„Soupisu pražského“ je od něho díl „Poklad svatovit-
ský“; dále „Poklad loretánský v Praze“, „Chrámový
poklad u svatého Víta v Praze, jeho dějiny a popis“,
„Album svatojanské“, „Album svatovojtěšské“ a j.
Provedl a publikoval archeologické výzkumy v chrá-
mě svatého Jiří na Hradčanech a jinde. Nejvýznač-
nější výsledky měla jeho péče o archeologické pro-
zkoumání Vyšehradu (1924-1932) a vědecké využití
kapitulního archivu a sbírek vyšehradských.

96⁹ ZAPLETAL FRANTIŠEK, Msgre (1861-1935)

světící biskup pražský (od 1933), probošt kapituly vy-
šehradské a theologický spisovatel.

97 RANDA ANTONÍN, JUDr (1834-1914)

věhlasný univ. prof. práva na pražské české univ.,
právníký spisovatel, jeden z nejslavnějších právníků
Evropy. Byl činný též politicky (ministr). Stal se vě-
hlasným svým slavným právním spisem „Držba“ (jež
vydal r. 1865 jako „Der Besitz nach österreichischem
Rechte mit Berücksichtigung des gemeinen Rechtes,
des preuss., franz. u. sächs. Gesetzbuches“, jenž je
geniální konstrukcí ústavy držby na základě Savi-
gnyově, doplněná teorií o držení práv). Česky vydal
1871 „Právo vlastnické“, „O závazcích k náhradě škod-
dy“ a j. Získal si velkou zásluhu o založení „Právníc-

- ké jednoty“ a o zřízení české university. Vychoval celou generaci právníků.
- 98 **EISELT BOHUMIL JAN, Dr (1831-1908)**
přední lékař a badatel český, prof. lékařství na praž. universitě. Zasloužil se velmi o rozvoj české vědy lékařské a o organizaci veškerého života lékařského. S Purkyněm a Grégrem zal. 1860 spolek a 1861 „Časopis českých lékařů“, jehož byl prvním redaktorem. Proslul vydáváním velké **lékařské encyklopedie**, vědeckým badáním a jako organizátor při pracích na konstituování české fakulty lékařské v letech 1881 až 1883.
- 99^a **ŠKOLSKÉ SESTRY**
 hrobka řeholních sester III. řádu sv. Františka Seraf., věnujících se hlavně vyučování a výchově dívek ve školách, pensionátech, sirotčincích a pod.
- 99^b **REDEMPTORISTÉ**
 hrobka členů řeholní kongregace, založené r. 1732 sv. Alfonsem z Liguori, věnující se hlavně lidovým misiím a pastorači. Jejich pražská kolej (u sv. Kajetána v Nerudově ul. na Malé Straně) byla založena r. 1856.
- 99^c **ŠEDÉ SESTRY**
 řeholní sestry III. řádu sv. Františka z kláštera sv. Bartoloměje na Starém Městě (založen 1856). Starají se hlavně o nemocné v domech a nemocnicích.
- 100 **KUKULA OTAKAR, MUDr (1867-1925)**
 výborný lékař-chirurg, ř. prof. pathologie a terapie **nemoci chirurg.** na české lékařské fakultě v Praze a **vědecký spisovatel.** Vydal 44 vědeckých pojednání, z nichž 6 knižních publikací o vzácných nebo zajímavých případech chirurgických, které pozoroval nebo operoval (vyniká z nich obsáhlá „Pathologie a terapie zánětu nervu“ a dílo histor. a kritické „Rozbor chirurgie české v letech 1848-1898“). Byl výborným **chirurgem, rychlým operátorem a nálezcem několika nových způsobů operačních.** Vychoval velkou řadu chirurgů.
- 101 **DVOŘÁK ANTONÍN (1841-1904)**
 geniální český hudební skladatel, dirigent a učitel komposice, s Bedř. Smetanou tvůrce nové české, **národně uvědomělé hudby** (ve světě náš dosud nejzná-

mější umělec). Složil díla **orchestrální** (9 symfonií, nejvýznačnější 7. a 9. (E-mol: „Z nového světa“), ouvertury, symfonické básně (z Erbenovy „Kytice“, „Slovanské tance“, houslové a klavírní koncerty), **díla komorní** (houslová sonáta, tria a d.), **skladby vokální** (10 oper: „Král a uhlíř“, „Tvrdé palice“, „Šelma sedláč“, „Dimitrij“, „Jakobín“, „Čert a Káča“, „Rusalka“ (nejlepší jeho opera), „Armáda“ a j.), dramatické kantáty („Hymnus“, „Svatební košile“), oratoria („Stabat Mater“, „Sv. Ludmila“, Mše, „Requiem“), **písně** (Biblické písně, 6 písní z RK, „Cikánské melodie“, „Večerní písně“, „Moravské dvojzpěvy“) a **skladby klavírní** (zvl. F-Dur a As-Dur; G-Dur je nejkrásnější volná věta Dvořáková), „Poetické nálady“, „Humoresky“, legendy, tance a j.

- 102 **KAIZL JOSEF, Dr (1854-1901)**
 univ. prof., **národohospodářský spisovatel a politik český** (ministr). Vydal „Učebnici nár. hospodářství“, „Finanční věda“ a j. Byl **odborníkem v otázkách finančních a národohospodářských.** Jako poslanec hájil důrazně české státní právo.
- 103 **KHEIL KAREL PETR (1843-1908)**
 učitel věd obchodních a docent účetnictví na české vysoké škole technické v Praze a **národohospodářský spisovatel.** Má zásluhu o rozkvět našeho národohospodářství, o což se přičinil i spisy („Německo-český slovník názvů zboží obchodního spolu s ohledem na názvosloví latinské“, „Jednoduché účetnictví se zřetelem k ustanovením zákonným“, „Obchodní korespondence v řeči české a německé“. Z **dějin účtovědy** napsal „Über einige ältere Bearbeitungen des Buchhaltungs-Traktates von Luca Pacioli“ a j. **Přeložil** Emila Laveleye „Základové politické ekonomie“.

TRAKAL JOSEF, JUDr (1860-1913)
právník sociolog, docent filosofie práva na universitě pražské a řed. akademie hr. Straky. Od něho pochází pokus o **podání sociologie jakožto nauky filosofické.** Jeho literární činnost se týká **sociálních věd, filosofie, národ. hospodářství, různých oborů práva, ba i politiky.** M. j. napsal „Hlavní směry novější právní a státní filosofie“ a značný počet článků, uveřejňovaných v „Osvětě“, v Ottově Nauč. slovníku a v „Právníku“.

104 LIEBSCHER ADOLF (1857-1919)

malíř. Kromě výzdoby různých budov, divadel a chrámů proslavil se zvláště **historie. obrazy** („Žižka před Kutnou Horou“), **krajinami a obrazy národopisnými** (scény z „Prodané nevěsty“, různá krojová vyobrazení, ale zvláště „Valašská Madona“ (z r. 1894, určená pro kapli na Radhošti), **kresbami ilustračními**, zejména pro díla historická (Vilimkovy „Obrázkové dějiny“, Čechova báseň „Václav z Michalovic“ a „Ve stínu lipy“ a mn. j.).

105 HEROLD JOSEF, Dr (1850-1908)

politik, obhájce český, říšský a zemský poslanec, člen výboru Království českého a **zakladatel Národní rady české**. Ve své politické činnosti proslul jako **řečník, neohrožený vlastenec** národních práv v otázce českého školství a jako **polemik**.

106 OTTO JAN (1841-1916)

pražský nakladatel, knihkupec a knihtiskař. Zasloužil se neobyčejně o rozvoj kulturního života českého jedinečnou vydavatelskou činností téměř ze všech oborů literární činnosti, děl vědeckých i uměleckých. Byl **vydavatelem sbírek** („Osvěta lidu“ a j.), **knihoven** („Laciná knihovna národní“, „Salonní bibliotéka“, „Ruská knihovna“, „Anglická knihovna“, „Světová knihovna“, „Paleček“ a j.), **souborných vydání, děl beletristických** (celá elita naší obce literární: spisy Vrchlického, Heydukovy, Světlé a mn. j.), **děl prosaic-kých, časopisů** („Ilustrovaný svět“, „Lumír“ a j.), **spisů vědeckých** („Zdravotní slovník“, dílo Tomkovo, Zuckerovo, Durdíkovo, Randovo a j.), **populárních, uměleckých** („Národní divadlo“, „Čechy“, „Doréova bible“ a j.), **pro mládež, slovníků jazykových a naučných** („Ottův slovník naučný“), vydal „Brehmův život zvířat“, cestopisy (Holubův, Nansenův) a mnoho jiných knih ze všech oborů.

107 SRBOVÁ-LUŽICKÁ VĚNCESLAVA

(1835-1920)

spisovatelka (vlast. jménem Anna Srbová). Napsala řadu **románů** („Na zříceninách“, „Salomena“, „Zlaté srdce“ a j.) a **novel** („Povídky z malého města“, „Chlumu“ a j.). Byla činná jako **organisátorka výchovy žen v ručních pracích**.

108 RÜCKL JAN JIŘÍ, JUDr (1900-1938)

český sklářský průmyslník, politik a spisovatel. Tento katol. pracovník a mecenáš patří k významným českým průmyslníkům. Byl však **činný i liter. vědecky**. Svě spisy psal česky, německy a francouzsky. Mimo jiné napsal „L'organisation scientifique du travail en Tchécoslovaquie“ a „Methodní bureau Citroënových závodů, jeho organisace a funkce“.

109 DVOŘÁK JAN, MUDr (1849-1916)

lékař, politik a národohospodář. Vynikl v oboru hospodářském a zdravotnicko-sociálním (zřizováním nalezinců). Byl **činný též liter. vědecky i populárně vědecky**. Vydal „Nástin vývoje zákonodárství zemědělského ve sborech zákonodárných za léta 1889 až 1896“. Od 1898 působil v nejvyšší zdravotní radě ve Vídni.

110 KRYŠTŮFEK FRANTIŠEK XAVER, Dr

(1842-1916)

kanovník, univ. prof. a církevní dějepisec pražský. Vynikl svým „Všeobecným církevním dějepisem“. Napsal též mnoho jiných **histor. děl a studií**, zvláště o Husovi a o protestantství v Čechách. Jeho působením byli do Prahy-Bubenče uvedeni školští bratři (1898).

111 TADRA FERDINAND (1844-1910)

dějepisec. Byl pilným **vydavatelem histor. pramenů.** Specialitou jsou jeho **formuláře král. kanceláří ze XIII. a XIV. stol.**, významných pro dobu předhusitskou. Byl též **pěstitelem českého zpěvu**.

112 RUBEŠKA VÁCLAV, MUDr (1854-1933)

lékař, univ. prof. porodnictví a gynekologie na Karlově universitě, operátor a vědecký spisovatel. Svě vědecké práce uveřejňoval ponejvíce v „Časopise českých lékařů“, ve Sborníku lékařském i v Thomayerově „Sbírcce přednášek“. Do Eiseltovy lékařské encyklopedie přispěl soustavnými **pracemi z oboru ženských chorob**. Svými odbornými znalostmi přispěl k rozvoji věd. znalostí **patholog. a therap. ženských chorob** a mnohostranně **zdokonalil operativní stránku vědy lékařské**.

113 PACOLD JIŘÍ (1834-1907)

prof. pozemního stavitelství na české vysoké škole technické v Praze. Vypracoval návrhy na pražské činžovní domy, zlepšil vápenné peci s vrchním náhozem. Jako horlivý učitel **vychoval celou generaci techniků**. Napsal řadu spisů o **pozemním stavitelství**. Proslavil se zvláště dílem „Konstrukce pozemního stavitelství“ jež je nejrozsáhlejší vědecké dílo toho oboru u nás.

114 SVOJSÍK ALOIS (1875-1917)

kněz, **cestovatel** a **spisovatel**. Vykonal mnoho cest po Evropě, Sev. Americe a Přední Asii (znal 9 řečí). O svých cestách vykonal po svém návratu za tři léta na 200 přednášek, napsal mnoho poutavých causerií do časopisů. Jeho kniha „Japonsko a jeho lid“ patří k nejpoutavějším pracím o „říši vycházejícího slunce“. Přeložil apologetické dílo L. Hammersteinovo „Edgar“.

SVOJSÍK ANTONÍN B. (1876-1938)

(mladší bratr Al. Svojsíka) **zakladatel a propagátor českého skautingu**. Založil Svaz junáků skautů a skautek ČSR a Svaz slovanských skautů. Byl **docentem skautingu** na Karlově universitě. Vedle spousty **propagačních a informačních článků** do časopisů a revuí napsal: „Český skaut“, „Základy junáctví“, „Táboření“ a j.

115 FOŘT JOSEF, JUDr (1850-1929)

politik (ministr), **národní hospodář** (liberalistického směru) a **spisovatel**. Pěstoval biologistický směr v sociologii. Byl rozhodným odpůrcem rakousko-uherského vyrovnání. Napsal „O stěhování se lidu našeho do ciziny“, „Státní rozpočet a daně“ a j.

116 ČECH SVATOPLUK (1846-1908)

básník a **spisovatel**, jeden z „nesmrtelných“ našeho národa. Patří k básnické škole národní. Založil „Květy“. Jeho činnost se vztahuje na **básně lyrické** (Jitřní písně“, „Nové písně“, „Modlitby k Neznámému“), **eposy s látkami histor.** („Husita na Baltu“, „Adamité“, „Žižka“, „Václav z Michalovic“, „Dagmar“), **eposy s látkami z přítomnosti** („Čerkes“, „Ve stínu lípy“, „Zpěvník Jana Buriana“, „Václav Živsa“, „Snih“, „Sekáči“), **básně proniknuté ohlasy časových**

sporů a otázek sociálních („Evropa“, „Slavie“, „Lešetinský kovář“, „Písňe otroka“), **satiru a humor** („Petrklíče“, „Hanuman“, „Pravda“, „Šotek“, „Kratochvilná historie o ptáku Velikánu Velikánoviči“), **beletristické povídky** („Povídky, arabesky a humoresky“, „Kandidát nesmrtelnosti“ (humor. román), „Jestřáb contra Hrdlička“, „Humoresky, satiry a drobné črty“), **burleskně povídkové „Výlety pana Broučka“** („Výlet páně Broučkův do měsíce“, „Pravý výlet...“, „Nový epochální výlet pana Broučka tentokráte do patnáctého století“, „Pestré cesty po Čechách prací Matěje Broučka a společníků“, „Matěj Brouček na výstavě“), **cestopisné soubory** („Kresby z cest“ a j.). Největší **autobiografické** jeho dílo je „Druhý květ“. Nedokončeným jeho **dramatem** je „Roháč na Sioně“.

117 PACÁK BEDŘICH, JUDr (1846-1914)

advokát, **politik** (ministr) a **spisovatel**. Za jeho předsednictví v Českém klubu byla ustanovena Slovanská jednota, zřízena česká technika v Brně, četné střední školy v Čechách a na Moravě. Byl spolupracovníkem „Národních listů“ a byl horlivě politicky činný.

118 BENEDIKTINI

hrobka mnichů kláštera emauzského (Na Slovanech), založeného 21. listopadu 1347 Karlem IV. Je to nejstarší církevní řád, založený sv. Benediktem r. 529. Věnují se hlavně liturgii. Od r. 1880 působí v Emauzích benediktini kongregace beuronské.

119 JOHANITĚ (zv. též „maltézští rytíři“)

hrobka členů církevního rytířského řádu. Řád byl původně určen k posluze nemocných a chudých, později však přibráním vojnů a laiků proměněn (Raymundem de Puy) v řád rytířský. V Praze je jejich klášter na Malé Straně.

120 CHUDÉ SLUŽEBNICE JEŽÍŠE KRISTA

(Pauperes ancillae Jesu Christi), **řeholní sestry**, zal. 1851 Kateřinou Kasperovou. Starají se o nemocné, věnují se vyučování a výchově dívek, spravují dětské opatrovny, sirotčince a věnují se vyučování dívek v pensionátech a školách.

121 DCERY BOŽSKÉ LÁSKY

(Congregatio filiarum divinae caritatis), **řeholní sestry**, založené r. 1868 M. Frant. Lechnerovou. Poskytují dívkám bez místa bezplatně přístřeší a zaopatřují jim místo. Rovněž dívkám propuštěným z nemocnic poskytují ošetření a ozdravení a dívkám neschopných práce doživotní zaopatření. Věnují se též výchově mládeže v sirotčincích, školách a internátech.

122 ze SLAVKOVSKÝCH KAREL (1846-1919)

slavný český pianista a hudební pedagog. První přednášival v koncertech „Umělecké Besedy“ cenné skladby českých mistrů (Smetanovy „Sny“, „České tance“, skladby Dvořákovy a j.). Vynikal bezvadnou technikou, virtuosní bravurou, jemným odlišováním světla a stínu, vroucností a melodičností přednesu a neobyčejnou pamětí.

123 VORŠILKY

řeholní sestry kongregace, založené sv. Angelou Merici (k počtě sv. Voršily). Věnují se ošetřování nemocných a chudých, zejména však vyučování dívek. Pražský klášter (na Národní tř.) pochází z roku 1655 (založený hraběnkou Sibyllou z Lamboy).

Aleš Mikuláš 35
 Bělský Václav 78
 benediktini 118
 Beneš Třebízský Václav 62
 Benoniová Hana 21
 Blažek Patrik 44
 Bráf Albín 92
 Brauner František Augustin 4
 Braunerová Zdenka 4
 Čapek Karel 32
 Čech Svatopluk 116
 Debrnov Josef 29
 Destinnová Ema 56¹⁴
 dominikánky 79
 Doucha František 61
 Drahoňovský Josef 36
 Dvorský František 31
 Dvořák Antonín 101
 Dvořák Jan 109
 Eiselt Bohumil Jan 98
 Ehrenberger Josef 96³
 Emler Josef 95
 Fastei Otto 43
 Feistmantel Otokar 42
 Fibich Zdeněk 9
 Fischer Petr 89
 Fořt Josef 115
 Frencl Innocenc Antonín 69
 Frič Josef Václav 87
 Fridová Marie 34
 Groh František 58
 Gruber Josef 56¹²
 Hálek Vítězslav 46
 Hanka Václav 1
 Hattala Martin 70
 Herold Josef 105
 Heyduk Adolf 86
 Hilbert Jaroslav 56¹⁸
 Hilbert Kamil 56¹⁵
 Hora Josef 56²⁴

Hořejší Jindřich 26
Hořica Ignác 37
Hořicová Marie 37
Hubáček Josef 28
Hujer Oldřich 56²¹
Hynais Vojtěch 56¹⁸
Chittusi Antonín 30
Jablonský Boleslav 63
Jelínek Eduard 83
Jelínek Hanuš 38
Jeřábek František Věnceslav 55
Jeřábek Jan 75
jesuité 72
Jireček Josef 19
johanité 119
Kadefávek Eugen 11
Kafka Bohumil 56²²
Kachník Josef 49
Kaizl Josef 102
Karlach Mikuláš 96⁸
Kheil Karel Petr 103
Klásterský Antonín 56¹⁷
Klecanda Jan 56⁴
Konrád Karel 64
Kopal Petr 3
Kotal Čeněk 8
Kovář Emanuel 23
Král Josef 56¹
Krejčí Jan 48
Krolmus Václav 74
Křížík František 56²⁰
Kryštůfek František Xaver 110
Kubelík Jan 56¹⁹
Kukula Otakar 100
Kulda Beneš Metoděj 76
Laudová-Hořicová Marie 37
Lenz Antonín 96⁵
Levý Václav 77
Liebscher Adolf 104
Lindner Gustav Adolf 60
Macan Karel Emanuel 45
Mácha Karel Hynek 25
Marek Antonín 13
Mařák Julius Edvard 2
Mašek Jan Ladislav 82
Mattuš Karel 90

Mencl Josef 16
Mocker Josef 73
Mucha Alfons 56¹⁸
Müller Josef 5
Müller Václav 96⁷
Mužík Augustin Eugen 67
Myslbek Josef Václav 56⁵
Myslivec Václav 24
Nebeský Václav Bolemír 51
Němcová Božena 84
Neruda Jan 88
Novák Jan Václav 56³
Ondříček František 52
Otto Jan 106
Pacák Bedřich 117
Pacold Jiří 113
Pakosta Vojtěch 65
Píč Josef Ladislav 56⁸
Pichl Josef Bojislav 59
Presl Jan Svatopluk 71
Presl Karel Bořivoj 71
Procházka František Xaver 91
Procházka Jan Svatopluk 95
Purkyně Jan Ev. 47
Purkyně Karel 77
Quis Ladislav 33
Randa Antonín 97
redemptoristé 99^b
Rieger František Ladislav 92
Rubeška Václav 112
Rückl Jan Jiří 108
Rutter Vojtěch 96¹
Seeling Bernard O. 85
Sequens František 53
Skácelík František 5^a
Sládek Josef Václav 56⁹
Slavík Josef 39
Slavín (hrobka) 56
Slavkovský Karel 122
Smetana Bedřich 57
Srb-Debrnov Josef 29
Srbová-Lužická Věnceslava 107
Svoboda František Xaver 56²³
Strakatý Karel 20
Sucharda Stanislav 10
Svátek Josef 54

Svobodová Růžena 56²
 Svojsík Alois 114
 Svojsík Antonín 114
 Sedé sestry 99^c
 Sittler Eduard 96⁸
 Skoda Jan Karel 68
 školské sestry 99^a
 Šohaj František 12
 Spaček Václav 6
 Štulc Václav 96⁴
 Štursa Jan 56¹¹
 Sulc Pavel J. 7
 Tadra Ferdinand 111
 Teige Josef 93
 Tomek Václav Vladivoj 56⁷
 Trakal Josef 103
 Trojan A. Pravoslav 41
 Třebízský Václav Beneš 62
 Turnovský Josef Ladislav 22
 Urban František 27
 Vávra Antonín 80
 Vávra Josef 50
 Vinařický Karel 96²
 voršilky 123
 Vraštil Josef 72
 Vrchlický Jaroslav 56¹⁰
 Weis Vilém 66
 Wiehl Antonín 94
 Zákrejs František 40
 Zálešák František 18
 Zapletal František 96⁹
 Zapp Karel 81
 Zelený Václav 14
 Zeyer Julius 56⁶
 Zikmund Václav 69^a
 Žák Emanuel 15

LITERATURA

- Dr Max Heimbucher, **Die Orden und Kongregationen der katholischen Kirche**. Paderborn 1908. Druck und Verlag von Ferd. Schöningh.
- Dr Jan Menšík, **Literární rukověť k čítance pro 7. třídu českých středních škol**. V Praze 1929. Bursík & Kohout.
- Dr Jan Menšík, **Literární rukověť pro nejvyšší třídy českých středních škol**. V Praze 1930. Bursík & Kohout.
- Národní album**, sbírka podobizen a životopisů českých lidí prací a snahami vynikajících i zasloužilých. V Praze 1899. Nakladatel R. Vilímek.
- Dr Jan V. Novák a Dr Arne Novák, **Přehledné dějiny literatury české od nejstarších dob až po naše dny** (IV. vyd.), 1936-1939, nákladem R. Prombergera v Olomouci.
- Ottův slovník naučný**. Praha 1888-1908. Nakladatel J. Otto.
- Ottův slovník naučný. Dodatky**. Praha 1909. Naklad. J. Otto.
- Ottův slovník naučný nové doby**. Praha 1930. Naklad. J. Otto.
- Bohumil Stašek, **Vyšehrad**, pět přednášek o slávě, zkáze i vzkříšení posvátného Vyšehradu. Nákladem autorovým, o vánocích L. P. 1937.
- A mnohé jiné.

Dominikánská edice Krystal v Olomouci

Sv. 71

ALOIS JOSEF FOJTŮ O. P.
VYŠEHRADSKÝ HŘBITOV

Plánek hřbitova

upravil architekt Stanislav Kašíčka, stavitel

Vytiskly

Lidové závody tiskařské a nakladatelské,

spol. s r. o. v Olomouci

r. 1945

—
Superiorum permissu.

